

issn: 1307-9581

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERĐİŐİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH
www.sosyalarastirmalar.com ISSN: 1307-9581

Cilt: 10 Sayı: 49 Nisan 2017

Volume: 10 Issue: 49 April 2017

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERĐİŐİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

10/49

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 10 Sayı: 49 Volume: 10 Issue: 49

Nisan 2017 April 2017

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research, alan indeksleri tarafından taranan uluslararası hakemli bir dergidir. Dergimiz; EBSCO, MLA, DOAJ, Proquest CSA (*Linguistics and Language Behavior Abstracts, Sociological Abstracts*), Scientific Commons, BC ELN, Ulrichsweb, Index Islamicus, SSRN, ICAAP, Index Copernicus, J-Gate, Journal Seek, ASOS Index, Journal Database, TEI, SIOP SocIndex, Pubget, DRJI and WorldCat, ISAM vb. uluslararası indeks ve veritabanlarında yer almaktadır. (The Journal of International Social Research indexed in EBSCO, MLA, DOAJ, Proquest CSA -*Linguistics and Language Behavior Abstracts, Sociological Abstracts*-, Scientific Commons, BC ELN, Ulrichsweb, Index Islamicus, SSRN, ICAAP, Index Copernicus, J-Gate, Journal Seek, ASOS Index, Journal Database, TEI, SIOP SocIndex, Pubget, WorldCat, ISAM)

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. M. Yavuz ERLER
Prof. Dr. Charlyn DYERS
Prof. Dr. K. P. JAYASANKAR
Prof. Dr. Byoungduk SOHN
Assoc. Prof. Dr. Norhasni Zainal ABIDDIN
Assoc. Prof. Dr. Emine KOLAÇ
Assoc. Prof. Dr. Selçuk BALI
Assoc. Prof. Dr. Sadullah GÜLTEN
Assoc. Prof. Dr. Yunus KAPLAN
Assist. Prof. Dr. Salih DEMİRBİLEK
Assist. Prof. Dr. Ahmet DAĞLI

Hakem ve Danışma Kurulu / Referees and Advisory Board

Prof. Dr. Abdulhalik BAKIR (TURKEY)
Prof. Dr. Adem CEYHAN (TURKEY)
Prof. Dr. Ahmet İNAM (TURKEY)
Prof. Dr. Ahmet MERMER (TURKEY)
Prof. Dr. Ahmet NİŞANCI (TURKEY)
Prof. Dr. Ahmet SEYHUN (CANADA)
Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN (TURKEY)
Prof. Dr. Ali ÇELİK (TURKEY)
Prof. Dr. Ali Efdal ÖZKUL (TURKEY)
Prof. Dr. Ali YILMAZ (TURKEY)
Prof. Dr. Ali MAHAFAZH (JORDAN)
Prof. Dr. Ali Osman ÖZTÜRK (TURKEY)
Prof. Dr. Ali TORUN (TURKEY)
Prof. Dr. Arslan TOPAKKAYA (TURKEY)
Prof. Dr. Atabey KILIÇ (TURKEY)
Prof. Dr. Barbara KELLNER-HEINKELE (GERMANY)
Prof. Dr. Burhanettin TATAR (TURKEY)
Prof. Dr. Byoungduk SOHN (KORE)
Prof. Dr. Cahit KAVCAR (TURKEY)
Prof. Dr. Cevdet KILIÇ (TURKEY)
Prof. Dr. Charlyn DYERS (R. OF SOUTH AFRICA)
Prof. Dr. Christoph K. NEUMANN (GERMANY)
Prof. Dr. Ahmet Cüneyt ISSI (TURKEY)
Prof. Dr. Dilaver DÜZGÜN (TURKEY)
Prof. Dr. Deniz ZEYREK (TURKEY)
Prof. Dr. Doğan GÜNAY (TURKEY)
Prof. Dr. Ejder OKUMUŞ (TURKEY)
Prof. Dr. Emine GÜRSOY-NASKALİ (TURKEY)
Prof. Dr. Emine YENİTERZİ (TURKEY)
Prof. Dr. Erdoğan BOZ (TURKEY)
Prof. Dr. Ergin AYAN (TURKEY)
Prof. Dr. Erdoğan ERBAY (TURKEY)
Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK (TURKEY)
Prof. Dr. Faruk ŞEN (GERMANY)
Prof. Dr. Fırat KUTLUK (TURKEY)
Prof. Dr. Filiz KILIÇ (TURKEY)
Prof. Dr. Fuzuli BAYAT (AZERBAIJAN)
Prof. Dr. George M. KORRES (GREECE)
Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN (TURKEY)
Prof. Dr. Hakan TAŞ (TURKEY)
Prof. Dr. Hanife Nalan GENÇ (TURKEY)
Prof. Dr. Hanifi VURAL (TURKEY)
Prof. Dr. Hasan BOYNUKARA (TURKEY)
Prof. Dr. Hasan KAVRUK (TURKEY)
Prof. Dr. Hatice AYNUR (TURKEY)
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN (TURKEY)
Prof. Dr. Hayati AKTAŞ (TURKEY)
Prof. Dr. Hikmet ÖKSÜZ (TURKEY)
Prof. Dr. İbrahim ŞAHİN (TURKEY)
Prof. Dr. Ingeborg BALDAUF (GERMANY)
Prof. Dr. K. P. JAYASANKAR (INDIA)
Prof. Dr. Kadir PEKTAŞ (TURKEY)
Prof. Dr. Karl REICHL (GERMANY)
Prof. Dr. Kenan İNAN (TURKEY)
Prof. Dr. M. Emin KÖKTAŞ (TURKEY)
Prof. Dr. M. Fatih KÖKSAL (TURKEY)
Prof. Dr. M. Öcal OĞUZ (TURKEY)
Prof. Dr. M. Yavuz ERLER (TURKEY)
Prof. Dr. Mahir AYDIN (TURKEY)
Prof. Dr. Maria Pia PEDANI (ITALY)
Prof. Dr. Meherrem CAFERLİ (AZERBAIJAN)
Prof. Dr. Mehmet AÇA (TURKEY)

Prof. Dr. Mehmet ARSLAN (TURKEY)
Prof. Dr. M. Ali KIRMAN (TURKEY)
Prof. Dr. Mehmet Baha TANMAN (TURKEY)
Prof. Dr. Mehmet BEŞİRLİ (TURKEY)
Prof. Dr. Mehmet TÖRENEK (TURKEY)
Prof. Dr. Mehmet ZAMAN (TURKEY)
Prof. Dr. Metin EKİCİ (TURKEY)
Prof. Dr. Mevlüt KAYA (TURKEY)
Prof. Dr. Muhammad K. MAJALI (JORDAN)
Prof. Dr. Muhittin TUŞ (TURKEY)
Prof. Dr. Musa YILDIZ (TURKEY)
Prof. Dr. Mustafa CEMİLOĞLU (TURKEY)
Prof. Dr. Mustafa KÖYLÜ (TURKEY)
Prof. Dr. Mustafa S. KAÇALIN (TURKEY)
Prof. Dr. Mustafa TİFTİK (TURKEY)
Prof. Dr. Namık AÇIKGÖZ (TURKEY)
Prof. Dr. Nebi ÖZDEMİR (TURKEY)
Prof. Dr. Necati DEMİR (TURKEY)
Prof. Dr. Necati KARA (TURKEY)
Prof. Dr. Nerin KÖSE (TURKEY)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (TURKEY)
Prof. Dr. Nilgün SAZAK (TURKEY)
Prof. Dr. Nihat ÖZTOPRAK (TURKEY)
Prof. Dr. Niyazi USTA (TURKEY)
Prof. Dr. Norbert FRIES (GERMANY)
Prof. Dr. Nurcan DELEN KARAAĞAÇ (TURKEY)
Prof. Dr. Orhan Kemal TAVUKÇU (TURKEY)
Prof. Dr. Ömür CEYLAN (TURKEY)
Prof. Dr. Özcan DEMİREL (TURKEY)
Prof. Dr. Pakize AYTAÇ (TURKEY)
Prof. Dr. Pavel DOLUKHANOV (UNITED KINGDOM)
Prof. Dr. Rainer CZICHON (GERMANY)
Prof. Dr. Ramazan KAPLAN (TURKEY)
Prof. Dr. Ramesh DEOSARAN (USA)
Prof. Dr. Recep EFE (TURKEY)
Prof. Dr. Robert VIVIAN (USA)
Prof. Sabri YENER (TURKEY)
Prof. Dr. Sedat SEVER (TURKEY)
Prof. Dr. Semih TEZCAN (TURKEY)
Prof. Dr. Shih-chung HSIEH (TAIWAN)
Prof. Songül KARAHASANOĞLU ATA (TURKEY)
Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR (TURKEY)
Prof. Dr. Tofiq ABDÜLHASANLI (AZERBAIJAN)
Prof. Dr. Ulvi KESER (TURKEY)
Prof. Dr. Umay GÜNAY (KKTC)
Prof. Dr. Ülkü ELİÜZ (TURKEY)
Prof. Dr. Vagif SULTANLI (AZERBAIJAN)
Prof. Dr. Vahit TÜRK (TURKEY)
Prof. Dr. Walter ANDREWS (USA)
Prof. Dr. Wan-I LIN (TAIWAN)
Prof. Dr. Yakup ÇELİK (TURKEY)
Prof. Dr. Yavuz ASLAN (TURKEY)
Prof. Dr. Zehra TOSKA (TURKEY)
Prof. Dr. Zeki TAŞTAN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. A.Cüneyt EREN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Ali AYATA (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Ali GÖÇER (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Ayşe PUL (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Bayram ÜNAL (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Bayram ÜNAL (UNITED KINGDOM)
Assoc. Prof. Dr. Bekir ŞİŞMAN ((TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Cuma ÇATALOLUK (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Derya ARSLAN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Efkan UZUN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Emine KOLAÇ (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Erhan AYDIN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Ersin ÖZASLAN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Eyüp BACANLI (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Faruk KAYA (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Fatih ÜNAL (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. FEHMİ AKIN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Ferhat ASLAN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Gül CELKAN (USA)
Assoc. Prof. Dr. Hasan BABACAN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Haşim ŞAHİN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Hülya YALDIR (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Hüseyin MUŞMAL (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. İbrahim Yavuz YÜKSELSİN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. İsmail KIVRIM (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Kamile AKGÜL (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Lerzan GÜLTEKİN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Lütfiye GÖKTAŞ KAYA (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Mehmet ÇİÇEK (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Mehmet YAVUZ (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Murat SEZGİN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Musa BİLGİZ (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Netice YILDIZ (KKTC)
Assoc. Prof. Dr. Norhasni Zainal ABIDDIN (MALAYSIA)
Assoc. Prof. Dr. Ömer ERDEN (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Saadet KARAKÖSE (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Sayyed Ali MIRENAYAT (MALAYSIA)
Assoc. Prof. Dr. Sedat YAZICI (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Selahaddin BEKKİ (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Selçuk BALI (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Sibel KILIÇ (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Soyalp TAMÇELİK (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Sueda ÖZBENT (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Veli ÜNSAL (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Yılmaz KARADENİZ (TURKEY)
Assoc. Prof. Dr. Yunus KAPLAN (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Akın TEMÜR (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Ali Ayca KOLUKISA (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Ali YILMAZ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Alpaslan OKUR (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Ayşe ATICI ARAYANCAN (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Bahset KARSLI (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Barış TAŞ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Barış TOPTAŞ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Cafer ÖZDEMİR (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Canan SANCAR (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Cemal ÖZTÜRK (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Davut KAPLAN (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Davut YİĞİTPAŞA (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Didem DENİZ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Eray YAĞANAK (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Ergün ACAR (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Esin SEZGİN (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Gonca KEÇECİ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Gökhan ÖLKER (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Hanife ÇAYLAK (TURKEY)

Assist. Prof. Dr. Hüseyin AKYÜZ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Hüseyin ÇAVUŞOĞLU (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Hüseyin DEMİR (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. İkbâl ERBAŞ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. İlker EROĞLU (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Kasım ERTAŞ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Kemal ÖZKURT (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. M. Hakan SAKAR (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Mustafa BIYIKLI (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Mümtaz Hakan SAKAR (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Nurhodja AKBULAEV (AZERBAIJAN)
Assist. Prof. Dr. Oktay ÖZGÜL (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Osman ÇULHA (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Osman Zahid ÇİFÇİ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Ömer SARAÇ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Özlem SÜRÜCÜ (TURKEY)

Assist. Prof. Dr. Polat TUNÇER (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Recep CENGİZ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Salih DEMİRBİLEK (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Sami BAYRAKTAR (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Serdar SAYGILI (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Suat DONUK (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Şahin SARUHAN (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Şahin SARUHAN (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Tamer ÖZLÜ (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Timuçin AYKANAT (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Tolga ÖZŞEN (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Yasemin APALI (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Yasin TOPALOĞLU (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Yaşar BEDİRHAN (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Yavuz GÜNAŞDI (TURKEY)
Assist. Prof. Dr. Zafer BAŞKAYA (TURKEY)

YAYIN İLKELERİ

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research; 2007 yılından bu yana yılda en az dört sayı olarak internet üzerinden yayımlanan **uluslararası hakemli bir dergidir**. Uluslararası İndekslere ve kütüphanelere sınırlı sayıda matbu olarak da gönderilmektedir. Dergimizin yayın faaliyetleri, *CMT GRUP Ajans W.T. Yayıncılık* adı altında yürütülmektedir.

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research; *dil, edebiyat, halkbilimi, tarih, coğrafya, eğitim bilimleri, din bilimleri, sosyoloji, psikoloji, felsefe, arkeoloji, sanat tarihi vb.* alanlara ait araştırmaya dayanan, sahasına katkı sağlayacak nitelikte bilimsel makaleleri yayınlamaktadır.

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research; **EBSCO, MLA, DOAJ, Proquest CSA (Linguistics and Language Behavior Abstracts, Sociological Abstracts), Scientific Commons, BC ELN, Ulrichsweb, Index Islamicus, SSRN, ICAAP, Index Copernicus, J-Gate, Journal Seek, ASOS Index, Journal Database, TEI, SIOP Socindex, Pubget, DRJI, WorldCat** vb. uluslararası indeks ve veri tabanları tarafından taranmaktadır. Dergimiz aynı zamanda pek çok uluslararası kütüphanede listelenmektedir.

Makale gönderimi sırasında aşağıda belirtilen hususlara dikkat edilmesi, sağlıklı ve bilimsel bir değerlendirme sürecinin temini açısından önem arz etmektedir:

Dergiye gönderilecek makalenin daha önce **herhangi bir yerde yayımlanmamış olması ve başka bir derginin yayım süreci dahilinde bulunmaması** gerekmektedir. (Makalenin, süreci tamamlanmadan derginin bilgisi haricinde başka bir yayım organına gönderilmesi etik karşılanmamaktadır. Bu durumun tespiti halinde söz konusu makale sahibinin sonraki süreçteki hiçbir makalesi değerlendirmeye alınmayacaktır.)

Dergide Türkçe makalelerin yanı sıra İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça ve İtalyanca makaleler de yayımlanabilir.

Dergiye gönderilen makale, yayıma uygunluk açısından incelendikten sonra (yayıma uygun görülmeyen makaleler sürece dahil edilmez) iki hakeme gönderilir. Hakemlerin değerlendirmeleri sonucunda **iki yayımlanabilir raporu** alan makale, dergi yönetimince **uygun görülen bir sayıda** yayımlanır. Hakem raporlarının birisinin olumlu, diğerinin olumsuz olması durumunda makale üçüncü bir hakeme gönderilir. Bu durumda makalenin yayımlanıp yayımlanmamasına üçüncü hakemin raporuna göre karar verilir. (Dergiye gelen makalelerin yoğunluğu sebebiyle değerlendirme ve yayım süreçleri farklılık arz edebilmektedir.)

Makaleler, hakemlere doğrudan sistem üzerinden (yazarın yüklediği dosyada değişiklik yapılmadan) yönlendirilmektedir. Makale üzerinde yazar-hakem gizliliğini sağlama adına **makalenin sahibini tanımlayıcı herhangi bir bilgi olmamalıdır**.

Yayımlanan makalelerin uluslararası indekslere eklenmesinde sorun yaşanmaması için özet ve anahtar kelimeler gerekmektedir. Bu sebeple dergiye gönderilecek makalede mutlaka **Türkçe-İngilizce öz** ve **anahtar kelimeler-keywords** bulunmalıdır. Ayrıca makalenin **İngilizce başlığı**, Türkçe başlığın altına eklenmelidir.

Makale **word dosyası** olarak hazırlanmalıdır. Makalede **sayfa düzeni** şu şekilde olmalıdır:

Metin boyutu	Dipnot boyutu	Paragraf aralığı	Paragraf girintisi	Üst kenar boşluğu	Alt kenar boşluğu	Sağ kenar boşluğu	Sol kenar boşluğu	Satır aralığı
10 punto	8 punto	6 nk	1.25 cm	3 cm	3 cm	3 cm	3 cm	Tek

Makalede Book Antiqua yazı fontu kullanılmalıdır. Ancak bazı alanların gereği olarak yazım esnasında özel font kullanılmış ise, bu fontlar makale ile birlikte gönderilmelidir.

Makalelerde kullanılacak kısaltmalarda TDK yazım kılavuzu esas alınmalıdır.

MAKALEDE KAYNAK GÖSTERME

Dergimize gönderilecek makalelerin aşağıdaki kaynak gösterme sistemine uygun olması gerekmektedir:

Kitaplarda:

Metin içinde: (Tolasa, 1973: 13)

Eserin **kaynakçada yazımı** şu şekilde olmalıdır:

TOLASA, Harun (1973). *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*, Ankara: Atatürk Üniversitesi Yayınları. (Makale sonunda Kaynakça'da bu şekilde yazılmalıdır)

Makalelerde:

Metin içinde: (Oğuz, 2008: 27)

Makalenin **kaynakçada yazımı** şu şekilde olmalıdır:

OĞUZ, M. Öcal (2008). "UNESCO ve İnsanın Sözlü ve Somut Olmayan Mirası Başyapıtları", *Milli Folklor*, S. 80, s. 26-32. (Makale sonunda kaynakçada bu şekilde yazılmalıdır)

Tezlerde:

Metin içinde: (Poyraz, 2008: 62)

Tezin **kaynakçada yazımı** şu şekilde olmalıdır:

POYRAZ, Yakup (2008). *Seyyid Mehmed Efendi (Hâkim) Yaşamı, Edebî Kişiliği ve Divânı Üzerinde Bir Araştırma (İnceleme-Metin)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Makale sonunda kaynakçada bu şekilde yazılmalıdır)

Eğer, dipnot kullanılarak bir yayına atfı yapılması gerekiyorsa dipnotta şu şekilde belirtilmelidir:

Harun Tolasa (1973). *Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası*, Ankara: Atatürk Üniversitesi Yayınları. (Bu sistem, sadece dipnotlarda kullanılmalıdır. Makale sonunda kaynakça verilirken yukarıda belirtilen sistem kullanılmalıdır.)

Kullanılan bütün kaynaklar makalenin sonunda "KAYNAKÇA" adı altında verilmelidir.

TABLO VE ŞEKİLLER

1. Tablo ve şekil açıklaması,

Tablo 1: ..... ; Şekil 1: .....

şeklinde 8 punto ile yazılmalı ve ortalanmalıdır.

2. Tablo içi metinler 8 punto, satır aralığı tek, paragraf aralığı 0 nk olmalıdır.
3. Tablo sayfaya ortalanmalıdır.

Bu ilkelere uymayan makaleler kesinlikle değerlendirilmeye alınmayacaktır.

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of International Social Research, gönderilen makaleleri yayımlayıp yayımlamama, gerekli gördüğü durumlarda makaleler üzerinde düzeltmeler yapma hakkına sahiptir. Gönderilen yazıların yayımlanma hakkı dergi yönetimine aittir. Dergide yayımlanmış bir yazının hukukî sorumluluğu ise yazarına aittir ve dergiyi bağlamaz. Dergide yayımlanan yazılar, dergi yönetimin yazılı izni olmadan hiçbir şekilde çoğaltılamaz ve başka bir yerde (matbu olarak veya internet ortamında) tekrar yayımlanamaz. **Dergiye makale gönderen yazar, bu ilkeleri kabul etmiş sayılır.**

MAKALELERİN GÖNDERİLMESİ

Yukarıdaki ilkelere uygun olarak hazırlanmış makaleler, MAKALE TAKİP SİSTEMİ üzerinden gönderilmelidir. E-mail yoluyla gönderilen makaleler dikkate alınmamaktadır.

"MAKALE TAKİP SİSTEMİ"nden makale göndermek için:

* Makale takip sistemine üye olduktan sonra, kullanıcı adı (sisteme kaydedilen e-mail adresi) ve şifre ile sayfaya girilmelidir.

* Açılan sayfada "makale gönder" bölümü açılarak ilgili boşluklar doldurulmalıdır.

* Makale word dosyası halinde sisteme yüklenmelidir.

INSTRUCTIONS FOR AUTHORS

The Journal of International Social Research, ISSN: 1307-9581, an international, peer-reviewed, on the web publication, from 2007 will be issued least four times annually.

The Journal of International Social Research includes research on the fields of literature, linguistics, philology, history, geography, anthropology, archaeology, psychology, sociology, education, theology etc.

The Journal of International Social Research indexed in EBSCO, MLA International Bibliography, DOAJ, CSA (Linguistics and Language Behavior Abstracts, Sociological Abstracts), BC ELN (British Columbia Electronic Library Network), Scientific Commons, Ulrichsweb, Index Copernicus, Index Islamicus, J-Gate, ICAAP, Journal Seek and TEI.

Manuscripts (in English, in French or in Turkish) should not exceed 30 standard pages in length. Articles should be accompanied by a summary of size not exceeding 10 lines in English. The electronic submission of the manuscripts (in word format) is preferable.

Publication Norms:

The paper must be unpublished work;

The paper must contain the author or authors' full names, Institution they belong to and their e-mails;

The paper must be submitted in the official languages of the publication: English or Turkish; they must contain a title, a short abstract written in English;

The maximum length for the articles is 30 pages, with a single space interlining;

The contributions must be sent in word format;

The documents must be sent preferably in Book Antiqua fonts size 10, margins 1,25cm;

Footnotes must be put automatically in Book Antiqua fonts size 8;

Images illustrating the text must be sent as .jpg or .tiff files; the author assumes responsibility for the right to publish the images.

REFERENCES:

BOOKS:

Footnote (in text): (Surname, Year: page number)

Example: (Scharf, 1973: 13-17)

Bibliography: SURNAME, Name (Year). *Book Name*, Place Published: Publisher.

Example: SCHARF, Betty R. (1970). *The Sociological Study of Religion*, London: Hutchinson & Co Ltd.

JOURNAL ARTICLE:

Footnote (in text): (Surname, Year: page number)

Example: (Kirman, 2008: 267-277)

Bibliography: SURNAME, Name (Year). "Paper", *Journal*, Volume, Issue, pp.

Example: KIRMAN, M. Ali (2008). "Religious and Secularist Views of the Nature and the Environment", *The Journal of International Social Research*, Volume 1, Issue 3, pp. 267-277.

The Journal of International Social Research reserves the right that upon the review by the referents to publish or reject any of the received papers and to suggest any of the collaborators changes that may be considered as necessary.

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 10 Sayı: 49 Volume: 10 Issue: 49
Nisan 2017 April 2017
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

İÇİNDEKİLER

DİL-EDEBİYAT

- BİR ANLATIBİLİMSEL ÇÖZÜMLEME ÖRNEĞİ OLARAK SÜRGÜN ROMANI** 7-12
Ahmet Duran ARSLAN [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1550](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1550)
- V. S. NAIPAUL'S THE MIMIC MEN: THE STORY OF A SHIPWRECKED MAN** 13-26
Merve AYDOĞDU ÇELİK [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1551](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1551)
- BİR BAYAN BEAT ŞAİRİ OLMAK; DIANE DI PRIMA** 27-33
Memet Metin BARLIK [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1552](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1552)
- OWEN'S "DULCE ET DECORUM EST" AND THE DANGER OF THE SUBLIME** 34-36
Visam MANSUR [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1553](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1553)
- THE SOCIO-POLITICAL DIALOG IN THE POETRY OF MUHAMMAD FUZÜLİ (D.963/1556)** 37-40
Maryam MUSHARRAF [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1554](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1554)
- ALEKSANDRE JABA VE ONUN EL YAZMALARI KOLEKSİYONUNDAKİ TÜRKÇE ESERLER** 41-49
Mustafa ÖZTÜRK [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1555](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1555)
- ALIENATION AND ITS OBLITERATION BY ART IN W. MORRIS'S NEWS FROM NOWHERE** 50-55
Hamdi Ali SERDAR [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1556](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1556)
- REREADING JOSEPH HELLER'S CATCH-22 FROM THE VIEWPOINT OF EXISTENTIAL PHILOSOPHY AND CAMUS' ABSURDISM** 56-61
Mehmet Recep TAŞ [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1557](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1557)

TARİH - ULUSLARARASI İLİŞKİLER - SİYASET BİLİMİ

- THE TERRITORIAL INTEGRITY OF THE STATES AND THE PRINCIPLE ABOUT "THE RIGHT OF NATIONS TO SELF-DETERMINATION" IN THE MODERN ERA** 62-67
Ağalar ABBASBEYLİ [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1558](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1558)
- THE CALLIGRAPHER VS. THE MACHINE: TOWARDS DE-ORIENTALIZING THE LATE-ARRIVAL OF THE PRINTING PRESS TO THE ISLAMIC WORLD** 68-78
Beyazıt H. AKMAN - Filiz BARIN-AKMAN [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1559](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1559)
- ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE DİNDARLIK İLE SİYASAL KATILMA İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ** 79-96
Hüseyin ÇAVUŞOĞLU - Tuğçe BAYRAM [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1560](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1560)
- TÜRK MODERNLEŞME SÜRECİNDE; İTTİHAT VE TERAKKİ'DEN DEMOKRAT PARTİYE SİYASAL PARTİ PROGRAMLARINDA LAİKLİK ANLAYIŞI** 97-107
İbrahim ERDAL [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1561](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1561)
- ETNOSANTRİZM KISKACINDA MUHTARLIK SEÇİMLERİ: KÖY OLİGARŞİSİ VE ŞİFRELİ OY** 108-120
İhsan KURTBAŞ [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1562](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1562)
- THE RISE AND DECLINE OF HUMANITARIAN INTERVENTION AND RESPONSIBILITY TO PROTECT** 121-128
Neba Ridley NGWA [Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1563](http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1563)

DIE DIPLOMATISCHE EISZEIT ZWISCHEN DER TÜRKEI UND ÖSTERREICH	129-133
Mustafa ÖZALP Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1564	
BOZKIR'DA MADENCİLİK FAALİYETLERİ	134-148
Hamit ŞAFAKCI Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1565	
DEĞER VERİLMİYEN BİR MESLEK GRUBUNUN KİMLİK MÜZAKERELERİ: EDEBİYAT ÇEVİRMENLERİNİN SESİ	149-160
Gülfer TUNALI Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1566	
PEDRO TEIXEIRA'IN SEYAHATNAMESİNE GÖRE XVII. YÜZYILIN BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ'NİN GÜNEY VİLAYETLERİ	161-173
Orhan YAZICI - Abdullah Sami TEKİN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1567	

ARKEOLOJİ - COĞRAFYA - SANAT TARİHİ

GELİBOLU YELKEN BEZİ	174-179
Ebru ÇATALKAYA GÖK - Zahide İMER Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1568	
BÜYÜK MENDERES NEHRİ İLE YUKARI DALAMAN ÇAYI ARASINDAKİ SAHADA BİTKİ ÖRTÜSÜNÜN COĞRAFİ DAĞILIŞI	180-193
Selahi COŞKUN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1569	
MODERNİST SÜREÇTE TUVAL RESMINE MALZEMEYLE MÜDAHALE	194-199
Ayhan ÇETİN - Ersan SARIKAHYA Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1570	
ÇUKUR VILLAGE MOSQUE WITH ITS ARCHITECTURAL PROPERTIES AND HAND DRAWN ORNAMENTS	200-211
Lütfiye GÖKTAŞ KAYA - Şeref KAYA Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1571	
GEOMETRİNİN RESİM SANATINA YANSIMALARI	212-217
Çiğdem İNCİ KUZU - E. DAĞTEKİN - S. BOZAN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1572	
WATER THEMED CARICATURES	218-221
Mehmet Emin KAHRAMAN - Bahadır UÇAN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1573	
MİLAS FİRUZ BEY CAMİİ SÜSLEMELERİ	222-241
Emine KAYHAN - Sema ETİKAN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1574	
HEYKEL VE FOTOĞRAFTA GÖSTERGELERARASILIK ÖRNEĞİ OLARAK MİCHELANGELO'NUN VE DAVID LA CHAPELLE'İN PİETA ESERLERİ ÜZERİNDEN KARŞILAŞTIRILMASI	242-247
Ersan SARIKAHYA - A. ÇETİN - H. GÜRBÜZ Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1575	
İNEBOLU GEMİCİLER KÖYÜ (EVRENYE) MERKEZ CAMİİ HAZİRESİ'NDE BULUNAN MEZAR TAŞLARI	248-262
Özgür YENİ Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1576	

SOSYOLOJİ - PSİKOLOJİ -FELSEFE

BESYO ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRENİM GÖRDÜKLERİ BÖLÜM İLE UMUTSUZLUK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	263-267
Elif AYDIN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1577	
ÇOK BOYUTLU ÖLÜM FARKINDALIĞI ÖLÇEĞİ'NİN TÜRKÇEYE UYARLANMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	268-275
M. B. BULUT - M. McDERMOTT - O. McEWAN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1578	
KIŞ OLİMPİYAT OYUNLARININ ÜLKELERİN SOSYO-EKONOMİK VE KÜLTÜREL AÇIDAN GELİŞİMLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ	276-282
S. B. ÇAVUŞOĞLU - A. TÜKENMEZ - E. SERDAR Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1579	

TÜKETİM KÜLTÜRÜNE ALTERNATİF BİR BAKIŞ: YAŞLILIK DEĞERİNİN TÜKETİMİ	283-294
Merve ÇETİN DAĞDELEN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1580	
ROBERT NISBET'İN "MUHAFAZAKÂRLIK: DÜŞ VE GERÇEK" ADLI ESERİ ÜZERİNE BİR İNCELEME	295-301
M. Zeki DUMAN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1581	
ÜSLUP KAVRAMINA ANALİTİK BİR BAKIŞ: TÜRKİYE'DE GELENEKSEL MÜZİKLERDE PERFORMANS NORMLARI	302-314
İlhan ERSOY Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1582	
TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİ DUYARLILIĞI GRUP REHBERLİĞİ PROGRAMININ PSİKOLOJİK DANIŞMAN ADAYLARININ TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARINA ETKİSİ	315-326
M. KOÇYİĞİT ÖZYİĞİT - E. ALKAN - M. YILMAZ Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1583	
12-14 YAŞ GRUBU DÜZENLİ SPOR YAPAN VE YAPMAYAN BİREYLERİN ÇOKLU ZEKÂ YÖNÜYLE KARŞILAŞTIRILMASI	327-333
Hakan METAN - Veysel KÜÇÜK Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1584	
ULUSLARARASI GÖÇTE ETNİSİTE VE TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI İŞBÖLÜMÜ: HOPA ÖRNEĞİ	334-347
Kerem ÖZBEY Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1585	
ENGELLİ YAKINLARININ ENGELLİ YOKSULLUĞUNA İLİŞKİN DÜŞÜNCELERİ VE İNANÇLARI: ANKARA KEÇİÖREN ÖRNEĞİ	348-361
Eda PURUTÇUOĞLU - İrfan DOĞAN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1586	
POPÜLER MASALLARDAN SİNEMAYA YAPILAN UYARLAMALARDA KÜLTÜREL ANTROPOLOJİK SÜREKLİLİK VE DÖNÜŞÜM	362-372
Dilek TUNALI Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1587	
ADAPTATION OF COMPOSITE CODEPENDENCY SCALE TO TURKISH: A VALIDITY AND RELIABILITY STUDY	373-379
Yağmur ULUSOY - S.Sonay GÜÇRAY Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1588	
BOURDİEU'NÜN TABAKALAŞMA TEORİSİ BAĞLAMINDA ÜST SINIFTAN ALT SINIFA DOĞRU HAYAT TARZI TAHAKKÜMÜ	380-388
Ahmet Zeki ÜNAL Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1589	
EĞİTİM	
SINIF ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKİ ETİK İLKELERİNE UYMA DÜZEYLERİ	389-395
Nihan ARSLAN NAMLI Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1590	
DYNAMISER L'ORAL PAR LA PERSPECTIVE ACTIONNELLE : UN EXEMPLE D'EXPLOITATION EN CLASSE DE FLE	396-407
Cihan AYDOĞU - Meltem ERCANLAR Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1591	
DRAMA İLE GÖSTERİ YÖNTEMLERİ KULLANILARAK YAZDIRILAN ÖYKÜLERİN KARŞILAŞTIRILMASI	408-415
Belgin BAL İNCEBACAK Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1592	
YAŞAM BOYU ÖĞRENMEYE KATKI SAĞLAYAN YEREL GAZETE HABERLERİ (BARTIN İLİ ÖRNEĞİ)	416-423
Elif ÇUHADAR - Fatma ÜNAL Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1593	
OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUK KİTAPLARININ CİNSEL GELİŞİM VE CİNSEL EĞİTİM AÇISINDAN İNCELENMESİ	424-431
Ümit DENİZ - Ayşe GÖZÜTOK Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1594	
ÇOCUKLARIN DAVRANIŞSAL BECERİLERİNİN ERKEN AKADEMİK BECERİLERİNİ YORDAMADAKİ ROLÜ	432-441
Gözde ERTÜRK KARA Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1595	
TEKSTİL TASARIMI EĞİTİMİNDE ÖĞRENME STİLLERİ: GAZİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	442-451
Banu Hatice GÜRCÜM - Özge KILIÇ Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1596	

MICHAEL SCRIVEN: DEĞERLENDİRME ÜZERİNE KAVRAMSAL DEVRİM ÖNERİLERİ Orhan İYİTOĞLU - Mehmet GÜROL	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1597	452-458
YABANCI DİL FRANSIZCA ÖĞRETİMİNDE YÖNTEMLER KONUSUNA GENEL BİR BAKIŞ Ertan KUŞÇU - Deniz KARAN	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1598	459-466
YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN SÖZCÜK ÖĞRETİMİNİN 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SÖZVARLIĞINI GELİŞTİRME SÜRECİNE ETKİSİ Esra LÜLE MERT	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1599	467-477
GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARININ MODERN EĞİTİMDE KULLANILMASI Hatice ÖZ PEKTAŞ	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1600	478-490
AN ANALYTICAL STUDY ON VIEWS OF TEACHER CANDIDATES ABOUT COOPERATIVE LEARNING APPROACH Okan SARIGÖZ	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1601	491-497
KAYNAŞTIRMA EĞİTİMİNE DEVAM EDEN ÇOCUKLARIN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN OKUL ORTAMINDA SOSYAL HİZMET UYGULAMALARI PERSPEKTİFİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ Hakan TAŞDEMİR - Cengiz ÖZBESLER	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1602	498-507
12. SINIF MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ CIPP "BAĞLAM, GİRDİ, SÜREÇ, ÜRÜN" MODELİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ Derya YAMAN AKKUZU - Ülkü Sevim ŞEN	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1603	508-520

İŞLETME - KAMU YÖNETİMİ - İKTİSAT - İLETİŞİM

KÜRESEL SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİNDE TURİZMİN ROLÜ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ Hilmi AR - Sabriye ÇELİK UĞUZ	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1604	521-530
OTEL İŞLETMELERİNDE UYGULANAN İÇSEL PAZARLAMA FAALİYETLERİNİN ÇALIŞANLARIN DUYGUSAL BAĞLILIK TUTUMLARINA ETKİSİ: ÇANAKKALE ÖRNEĞİ Lütfi ATAY - Yasin SOYLU - H. M. YILDIRIM	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1605	531-541
MARGINALIZATION OF SEXUAL ORIENTATION IN COMMUNAL LIVING AND ANALYSIS OF THE "ZENNE" FILM AS A SAMPLE İsmail BALIKÇIOĞLU - Kamil KANIPEK - Şerife İNCİRLİLİ - Tutku AKTER	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1606	542-551
DÜŞÜK TEKNOLOJİLİ SEKTÖRLERDE STRATEJİK PLANLAMA KONTROLÜ VE BİR UYGULAMA Murat BAY	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1607	552-558
EKONOMİK, EKOLOJİK VE SOSYAL BOYUTLARIYLA SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA Muhammed Yunus BİLGİLİ	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1608	559-569
BAŞKANLIK SİSTEMİ VE MEVCUT KAMU KURUMLARI ÜZERİNE OLASI ETKİLERİ Emre ÇALIŞKAN - Murat ÖNDER	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1609	570-578
BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE KATILMADA ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER: TR42 BÖLGESİNDE BİR ARAŞTIRMA İstemî ÇÖMLEKÇİ - Oğuzhan GÖKMEN	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1610	579-588
PATENT YENİLİK İLİŞKİSİ VE PATENT'İN FİRMA PERFORMANSI ÜZERİNE ETKİLERİ Ahmet Zeki DEMİR - Doğançan SOYDOĞAN	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1611	589-595
MADEN İŞLETMELERİNDE MALİYET MUHASEBESİ SİSTEMİ: BİR MERMER İŞLETMESİNDE UYGULAMA Fatma DEMİR - Yavuz ÇİFTÇİ	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1612	596-609
MUHASEBE MESLEK ETİĞİ VE ERZİNCAN İLİNDE BİR ARAŞTIRMA-II Cengiz GÜNEY - Mehmet Suat BİÇER	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1613	610-622
EKONOMİNİN SIRTINDAKİ YÜK: TERÖR Emin Ahmet KAPLAN - Melike Rana DAYIOĞLU	Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jjsr.2017.1614	623-636

SOSYAL POLİTİKA KAPSAMINDA TÜRKİYE'DE YAŞLI NÜFUS: SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	637-644
Esin KARACAN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1615	
DESTİNASYON REKABETÇİLİĞİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER: FETHİYE VE MARMARİS TURİZM DESTİNASYONLARINDA KARŞILAŞTIRMALI BİR ANALİZ	645-660
Funda ÖN ESEN - Burhan KILIÇ Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1616	
A NEW LOOK AT THE RELATIONSHIP BETWEEN AVIATION DEMAND AND ECONOMIC GROWTH: STRUCTURAL MODEL ESTIMATION FOR THE CASE OF TURKEY	661-667
Nisa SEÇİLMİŞ - Levent KORAP Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1617	
VADELİ SATIŞ İŞLEMLERİNDE KATMA DEĞER VERGİSİNİN ETKİSİ	668-673
Özgür Ekin SUCU Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1618	
MUHASEBE MESLEK MENSUPLARINDA MESLEKİ TÜKENMİŞLİK VE İŞE BAĞLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ: MUĞLA İLİ ÖRNEĞİ	674-681
Yusuf TEPELİ - Burak KAYIHAN - Ersan KULA Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1619	
OKUL YÖNETİCİLERİNİN MEB ZORUNLU ÖĞRETMEN ROTASYONU ALGILARI İLE ROTASYON, OKUL, ÖĞRETMEN VE MEVZUAT İLİŞKİSİ	682-692
M. Murat TUNÇBİLEK - Adem KARAKAVUZ Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1620	
REEL DÖVİZ KURLARINDA UZUN DÖNEM BAĞIMLILIK	693-698
Emre ÜRKMEZ Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1621	
İLAHİYAT	
YARATILIŞ GAYESİ BİLİNCİNİN İNSAN DAVRANIŞLARINA ETKİLERİ	699-705
Mehmet AKIN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1622	
HZ. PEYGAMBERİN GAYB BİLGİSİNE İLİŞKİN RİVAYETLERİN TAHLİLİ	706-745
İhsan ARSLAN Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1623	
THE MAIN CHARACTERISTICS OF TUTELAGE STRUCTURES RESISTING TO TAWHID IN THE DESCRIBED OF QURAN	746-752
Fikret GEDİKLİ Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1624	
DUANIN PSİKANALİZİ	753-759
Bedri KATIPOĞLU - Muhammet KATIPOĞLU Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1625	
HACI BAYRAM VELİ'S PERSONALITY CONSTRUCTION THEORY IN HIS POEMS	760-765
Musa KAVAL Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1626	
DİĞER SOSYAL BİLİMLER	
ÜNİVERSİTE KAMPÜSÜ AÇIK MEKÂNLARININ GENÇLER TARAFINDAN KULLANIM AMAÇLARININ BELİRLENMESİ	766-772
Tuğba DÜZENLİ - S. MUMCU - D. AKYOL Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1627	
GİRESUN İLİ SAĞLIK TURİZMİ POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	773-785
Yüksel GÜRSOY - E. AKGÖZ - Ç. TOPUZ Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1628	
TURİZMDE KIRSAL GÖÇERLERİN İZLERİNİ SÜRMEK	786-799
Aytekin KALKAN - Osman ÇULHA Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1629	
BEDENSEL ENGELLİ SPORCULARIN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİNİN KARAR VERME STİLLERİNE OLAN ETKİSİNİN BELİRLENMESİ	800-807
Temel VEYSEL - Sefa Şahan BİROL Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1630	
STUDIE ÜBER DIE LIEDARTEN IN DER DER TÜRKISCHEN KUNSTMUSIK	808-814
Haluk YÜCEL Doi Number: http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1631	

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 10 Sayı: 49 Volume: 10 Issue: 49

Nisan 2017

April 2017

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

YABANCI DİL FRANSIZCA ÖĞRETİMİNDE YÖNTEMLER KONUSUNA GENEL BİR BAKIŞ A GENERAL OVERVIEW OF ALTERNATIVE METHODS IN FRENCH LANGUAGE TEACHING

Ertan KUŞÇU*
Deniz KARAN**

Öz

Günümüzde küreselleşen dünyayı daha iyi anlayabilmek, daha iyi yorumlayabilmek ve her alandaki gelişmeleri daha yakından takip edebilmek için birden fazla yabancı dil bilmek zorunlu hale gelmiştir. Bu bağlamda, her ülke eğitim-öğretim politikalarını biçimlendirirken yabancı dil öğretimine daha fazla önem vererek çeşitli projelere imza atmaktadır. Bu durum, ülkemizde de benzer biçimde gerçekleşmektedir. Bununla beraber yabancı dil öğretim süreçleri değerlendirildiğinde sarf edilen emeğe, kaynağa ve zamana rağmen arzu edilen noktaya ulaşamadığı gözlenmektedir. Bu durumun en önemli nedenlerinden biri doğru dil öğretim yönteminin seçilememesidir. Alan yazında, ilköğretimden günümüze daha etkili bir yabancı öğretimi için sayısız, iddialı, farklı, birbirleriyle iç içe geçmiş birçok yaklaşıma, yönetime ve tekniğe başvurulduğu bilinmektedir. Bunlar bir dilin daha sistemli, daha ölçünlü ve daha etkili bir biçimde öğretilmesine katkı sağlayan, ortaya çıktıkları dönemlerin çağdaş eğitim-öğretim kuramlarından, öğrenme ihtiyaçlarından, toplumsal, kültürel ve teknolojik gelişmelerinden beslenen kurallar bütünüdür. Öte yandan, alan yazın taramasında farklı yerlerde ve farklı amaçlarla birçok yönetime başvurulduğu görülmektedir. Bu yöntemlerin bazıları bireysel, bazıları yöresel, bazıları bölgesel, bazıları da ulusal bağlamda dil öğretmişlerdir. Bu çalışmada, yabancı dil Fransızca öğretiminde daha küçük (yöresel ve bölgesel) çapta kullanılmış (alternatif, model ya da diğer) yöntemleri ana hatlarıyla tanıtmak, yaygın olarak tanınan ve kullanılan yöntemlerle ilişkisini ortaya koymak, yabancı dil öğretmenlerine farklı bir bakış açıları kazandırarak gerektiğinde bu yöntemleri sınıflarında kullanabilmelerini sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Öğretimi, Temel Yöntemler, Alternatif Yöntemler, Berlitz Yöntemi, De Sauzé Yöntemi, Jacotot Yöntemi.

Abstract

Nowadays, it has become necessary to learn more than one foreign language in order to understand the globalizing world, to be able to interpret better and to follow developments in every area more closely. In this respect, every country has begun to attach more importance to foreign language teaching as part of their education and training policies. This situation is similar in our country. However, it is appearing that we haven't been able to achieve the desired level of success in language education despite the fact that we have spent a lot of time, energy and time. There are many reasons for this. One of these is the failure to apply the right method. Numerous, assertive, diverse, eclectic approaches, methods and techniques have been put forward in language education for a more effective day-to-day teaching since the early ages. All this is focused on making language education more systematic and more effective. Even though the methods have been influenced by their contemporaneous theories of education and training, they get replaced by the other methods due to social, cultural and technological developments. This study aims at introducing the less known methods of foreign language education in general terms showing their relation with widely known methods and contributing to the steps to be taken in this respect.

Keywords: Foreign Language Teaching, Language Teaching Methods, Alternative Methods, Berlitz Method, De Sauzé Method, Jacotot Method,

1. Giriş

Bilgi ve iletişim çağında ülkeler arası teknolojik, kültürel, ekonomik ve siyasal etkileşimler her geçen gün artarken yabancı dil öğrenme/öğretme isteği de bu oranda artmaktadır. Bu durum, ülkeleri eğitim-öğretim hedefleri çerçevesinde daha nitelikli bir yabancı dil eğitiminin kapılarını aralamak için yeni yeni projeler ve araştırmalar yapmaya sevk etmektedir.

Bilindiği gibi Eski Çağ'da Latince ve Grekçe, Orta Çağ'da Arapça ve Latince, Yeni Çağ'da Fransızca, günümüzde ise İngilizce her alanda en yaygın biçimde kullanılan dillerin başında gelmiştir. Benzer bir biçimde, Türk devletlerinde de Arapça, Farsça, Fransızca ve İngilizce en yaygın ve en çok öğretilen yabancı diller olmuştur.

Avrupa Konseyi, 2011 yılını Avrupa Diller Yılı olarak ilan ederek dil eğitim süreçlerini daha farklı bir boyuta taşımıştır. Bu süreçte Avrupa ülkeleri, dil ve kültür mirasına sahip çıkmak, çok kültürlü ve çok dilli Avrupalı bilincini geliştirmek, vatandaşlarının kendi ana dilleri dışında en az iki Avrupa dilini daha öğrenmelerini teşvik etmek için birçok düzenlemeyi hayata geçirmiştir. Bu düzenlemelerin en önemlisi, Avrupa Konseyi'nin ortak bir yabancı dil eğitim anlayışını geliştirmek için hazırladığı ve alan yazında "Ortak Başvuru Metni" olarak bilinen belge gelirdir.

Avrupa Birliği'nin dil eğitimine yönelik verdiği önemli kararlardan bir diğeri de 1 Mayıs 2004'te uygulanmaya başlanmıştır. Karara göre, 20 üye ülkenin dili, aynı zamanda birliğin resmi dilleri olarak kabul edilmiştir. Eurydice (2005b) verilerine göre bu diller: Çekçe, Danca dili, Almanca, İngilizce, Estonya dili, Hollanda dili, Fince, Fransızca, Yunanca, Macarca, İtalyanca, Letonca, Litvanya dili, Malta dili, Lehçe, Portekizce, Slovakça, Slovence, İspanyolca ve İsveççedir (2005b:16). Öte yandan Avrupa Komisyonu'nun resmi dilleri İngilizce ve Fransızca'dır. Bunların yanında komisyonda Almanca, İtalyanca ve Rusça da kullanılmaktadır (Web 1).

Ülkemizde yabancı dil eğitim süreçleri Avrupa Konseyi'nin yayınladığı "Ortak Başvuru Metni" çerçeve programına göre yapılmaktadır. 2000'li yıllardan önce birinci yabancı dil, ilköğretim kurumları ikinci kademe başlarken, 2000'li yıllardan sonra ilköğretim birinci kademe birinci yabancı dil, ikinci kademe ikinci yabancı dil öğretilmeye başlanmıştır. Bu durum Avrupa ülkelerinde de benzerlik göstermekte ve Eurydice (2008) verilerinde şöyle yer almaktadır. Birinci yabancı dil eğitimi Fransa'da 7 yaşında, İspanya'nın bazı bölgelerinde 3 yaşında, Portekiz'de 6 yaşında, İzlanda'da 9 yaşında başlamaktadır. İrlanda ve Birleşik Krallık (İskoçya)

* Yrd. Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı.

** Okutman Dr., Uludağ Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu.

dışındaki bütün ülkelerde, bütün öğrencilerin en az bir yıl okulda yabancı bir dil öğrenme zorunluluğu vardır (2008:21-24). İkinci yabancı dil içinde benzer uygulamalar bulunmaktadır. Sözelimi, ülkemizde 12 yaşından itibaren, Fransa’da ise 14 yaşından itibaren ikinci yabancı dil eğitimi yapılabilmektedir.

Geçmişten günümüze etkili bir yabancı dil eğitiminin nasıl yapılacağı üzerine birçok söz söylenmiştir. Bunlardan en önemlisi Memiş ve Erdem’in (2013) de belirttiği gibi, yabancı bir dilin nasıl öğretileceği ve hangi yöntem ya da yöntemlere başvurulacağıdır (2013:298). Bu yöntemlerden bazıları, tüm dünyaya yayılarak dil öğretirken, bazıları da daha yerel bağlamda kalarak dil öğretmişlerdir. Benzer bir biçimde yabancı bir dilin amaçlanan bir düzeyde gerçekleştirilebilmesi için her dönem farklı farklı izlemler, yaklaşımlar, teknikler, araç-gereçler kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmada alan yazında daha az bilinen, alternatif yöntemler adıyla da anılan yöntemler tanıtılmaya çalışılmıştır.

2. Yöntem Nedir?

Eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılan izlemlerin, yaklaşımların ve yöntemlerin temelleri, ilkçağ düşünürlerinden Sokrates (M.Ö. 469-399) dönemine kadar uzanır. Bu konuda Gökberk (1961), Sokrates’in gerçek olmayan bilgileri ortadan kaldırmak ve doğru bilgileri gün ışığına çıkarmak için kendine özgü bir yöntem geliştirdiğini söylemiştir. Aslında sözü edilen bu yöntem, öğrencinin öğrenme etkinliklerine aktif olarak katıldığı “tümevarım” tekniğidir (Akt. Güven, 1995:38).

Alan yazında Sokrates’in “tümevarım” tekniğinden sonra, Aristo’nun “tümdengelim” tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Bu tekniğe göre, yabancı dil öğretiminde başlangıçta bir kural ya da bir sonuç verilir, örneklerle bu kuralların pekiştirilmesi sağlanmıştır. Tümdengelim, Ortaçağ Avrupa’sında ve İslam devletlerinin medreselerinde sıklıkla kullanılmıştır. Bu teknik, yabancı dil öğretiminde Dilbilgisi, Okuma-Çeviri ve Dilbilgisi-Çeviri Yöntemlerinde kendini göstermiştir (Demircan, 2005:107). Tümdengelim tekniğinin bu yöntemlerle birlikte kullanılmasıyla kutsal ve edebi kitaplar, hukuk metinleri birçok dile çevrilmiştir. Sözelimi, Avrupa’da Latince ve Yunanca çevirilerle Türklerin yaşadığı topraklarda Arapça ve Farsça çeviriler, bu tekniğin kullanıldığı ilk örneklerdir.

İlkçağlardan günümüze yabancı dil eğitim stratejileri, yaklaşımları ve yöntemleri değişik ilke ve görüşlere göre sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmayı şekillendiren kuramlar Güneş’in (2013) de belirttiği gibi “geleneksel, davranışçı, bilişsel ve yapılandırmacı” olmak üzere dört ana başlıkta toplanmıştır (2013:603). Geleneksel yaklaşımlar dilbilgisi, sözcük ve kültürel öğelerle örülmüş bir dil eğitimi benimserken Pavlov ve Skinner’in çalışmalarıyla ortaya çıkan davranışçı yaklaşım ise dilin bir davranış biçimi olduğunu, insan beyninin ise boş levha gibi kabul edilmesi gerektiğini ve dilin uyarıcı-tepki bağlamında tekrarlarla, taklit çalışmalarıyla öğrenilmesi gerektiğini öne sürmüştür.

Ausubel, Bruner, Gagne, Goodnow, Chomsky, Miller, Krashen gibi uzmanların katkılarıyla ortaya çıkan bilişsel anlayış, davranışçıların aksine insan beynini boş levha gibi görmemiş ve bir dilin mekanik tekrarlarla öğrenilemeyeceği görüşünü savunmuşlardır. Onlara göre bir bireyin genetik yapısında dil öğrenme yetisi doğuştan bulunan bir özelliktir. Bilişselciler, insan zihnini bilgisayara benzeterek beynin dil edinmek için bir bilgisayar gibi programlandığını öne sürmüşlerdir. Bilişsel anlayış, Görsel-İşitsel Yöntem ve İletişimsel Yaklaşımla kendini göstermiş ve 70’li yıllarda kullanılan bant, plak gibi işitsel araçlar; film, fotoğraf, slayt gibi görsel araçlar ve dergi, gazete, el ilanı gibi özgün dokümanları yabancı dil eğitimine kazandırmıştır. 90’lı yıllarda İletişimsel Yaklaşım yaygınlaşmaya başlamış ve Puren’in (2004) de söylediği gibi bu anlayış ders kitaplarında “evde, okulda, işte, sinemada, vb.” iletişim odaklı konularla kendini göstererek alan yazındaki yerini almıştır(Güneş, 2013:615).

20. yüzyılın sonlarına doğru eğitimcilerin var olan sorunları çözme çabaları, yollarının Piaget, Vygotsky, Bruner gibi uzmanlarla kesişmesine ve bunun sonucunda yapılandırmacı anlayışın ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Öğrenme yerine edinim kavramını benimseyen bu anlayış, öğrenenlerin öğrenme süreçlerine aktif katılımlarını, zihinsel gelişimlerini ve yatkınlıklarını, sosyal etkileşimlerini hesaba katarak dil öğretmeyi amaçlamıştır. Bilişsel anlayışlarda iletişim aracı olarak kabul edilen dil, yapılandırmacı yaklaşımda sosyal bir etkileşim aracı gibi kabul edilmiştir. Öğrenenlere küçük küçük görevlerle dil öğretmeyi amaçlayan yapılandırmacı anlayış, dil becerilerinin daha da geliştirilebilmesi için performans ve proje gibi uygulamalarla öğretimi çeşitlendirmiştir. Ayrıca Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde (Cadre européen commun de référence pour les langues) Beceri Yaklaşımı, Teknikleri Öğretme Yaklaşımı, İletişimsel Yaklaşım ve Etkinlik Yaklaşımı olarak geçmektedir (Güneş, 2013:616; CECR:2000).

Yabancı dil eğitimi alan yazında sıklıkla kullanılan “yöntem” ve “yaklaşım” kavramlarının kapsamaları ve anlamları karıştırılmıştır. Sözelimi, 20. yy’in sonlarına doğru kullanılmaya başlanan “İletişimsel Yaklaşım, İletişimsel Yöntem” kavramları bunu en somut biçimde göstermektedir. Bu durumun en önemli nedeni, bu kavramların kapsamalarının ve anlamlarının birbiriyle içi içe girmesidir.

Alan yazında Anthony “yaklaşım, yöntem” kavramlarını kullanırken, Richard ve Rogers ise bunların yerine “yaklaşım, tasarım” kavramlarını tercih etmiştir. Anthony’e (1963) göre yaklaşım; “dil özünü ve doğal yapısıyla bağlantılı olan özellikler ve bunların öğrenim veya öğretiminde yükledikleri rol ile yansıma şekliyle doğrudan ilgilenen bir seri dil yapısı ve öğrenim-öğretim bağlantılı varsayımlardır” (Akt. Doğan, 2012:58) olarak tanımlamıştır. Richard ve Rogers (2002) ise yaklaşımı; “bir dilin doğası ve dil öğrenim-öğretiminde yönelik varsayım, yargı ve kuramların bütününe kapsayan ve öğretim sorunlarına bakış biçimini ortaya koyan görüş ve düşüncelerdir” (Akt. Doğan, 2012:59) biçiminde aktarmışlardır. Doğan (2012) yaklaşımı, bir dilin doğasıyla ilgili geniş bir alanı kapsayan ve birçok yönetime kaynaklık yapan soyut bilgiler olarak görürken Clarke’da (1983), yabancı dil öğretiminin ve öğreniminin bakış açısı ile sınırlı olduğunu ifade etmiştir (Akt. Günday, 2015:23).

Anthony’e (1963) göre yöntem; bir amacı gerçekleştirmek için seçilen ve bir yaklaşıma dayalı, sistemli uygulamaların genel bir planıdır ve yöntemi oluşturan özelliklerden her biri ona kaynaklık eden yaklaşımın bir ögesidir. Aslında yaklaşım-yöntem arasındaki kuram-uygulama ilişkisi sebebiyle yöntem, yaklaşımın uygulamaya aktarılmasıyla ortaya çıkan bir durum olarak görülmektedir (Akt. Doğan, 2012:58). Richard ve Rogers (2002) yabancı dil öğretiminde “yöntem” kavramı yerine “tasarım” kavramını kullanmışlar ve tasarımı; “yabancı dil öğretiminde izlenen sınıf içi etkinlikler ile bunları gerçekleştiren araç-gereçlerle ilgili görüş, düşünce ve soyut bilgilerin birbiriyle ilişkilerini belirler” (Akt. Doğan, 2012:59) biçiminde tanımlamışlardır.

Demirel (2005) yöntemi, "hedefe ulaşmak için izlenen en kısa yol ya da bir konuyu öğrenmek için seçilen düzenli yol" (Demirel, 2005:138) olarak açıklamıştır. Clarke' da (1983) yöntemin yaklaşıma göre belirsiz bir kavram olduğunu öne sürmüştür (Akt. Günday, 2015:23).

Günday'a (2015) göre yöntem, dil araç-gereçlerinin programlı ve sistemli biçimde öğretimi olup öğrenme süreçleriyle ilgilidir. Yaklaşım denildiğinde akla gelen ilk şey, yabancı dil öğretiminin nasıl olması gerektiğini ve hangi izlemlerle gerçekleştirileceğini betimleyen kuramsal boyuttur (2015:26).

Yöntemlerin ortaya çıkmasına, değişmesine ya da yerini başka bir yönteme bırakmasına etki eden birçok etken vardır. Bu etkenlerin başında toplumsal olaylar, kuramsal yaklaşımlar, bireysel ihtiyaçlar, bilimsel, teknolojik ve kültürel ilerlemeler gelir. Butzkam (1978) yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntemleri tarihsel planda şöyle sıralamıştır:

- 19. yüzyıla kadar kullanılmış yabancı dil öğretim yöntemlerinin dilbilgisine önem verdiğini, yapısalı (yineleme-ezber), tümden gelimci ve bireşimli yorumların dil öğrettiğini;
- 19. yüzyılda yeni, doğal, taklide dayalı, tümevarım, doğrudan ve analitik yöntemlerin öne çıktığını;
- 19. yüzyıldan sonra, o ana kadar kullanılan tüm yöntemlerin işleyen yönlerini alıp karma yöntemlerin oluşturulduğunu;
- 1950'lilerde ise tek bir dilin öğretilmesine yönelik yöntemlerin daha çok kullanıldığını ifade etmiştir (Akt. Şahin ve Acar, 2013:59).

3. Yabancı Dil Öğretiminde Bilinen Temel Yöntemler

Yabancı dil eğitimi alan yazın kaynaklarına göre ilkçağlardan günümüze birçok yöntemin kullanıldığı bilinmektedir. Ortaya çıkan her bir yöntem, o dönemin eğitim-öğretim yaklaşımları ve kuramları çerçevesinde gelişmiştir. Söz gelimi, 20. yüzyılın başlarına kadar dil eğitimi, geleneksel yaklaşımlar çerçevesinde ve Dilbilgisi-Çeviri Yöntemiyle gerçekleştirilirken bu yüzyıldaki bilimsel, kültürel ve teknolojik ilerlemeler, toplumsal olaylar ve öğrenme ihtiyaçları yeni yeni yöntemlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Yöntemlerin ortaya çıkmasında birçok koşul belirleyicidir. Besse, yöntemlerin belirleyici rolünü ortaya koymada bazı temel ölçütlerin var olduğunu öne sürmüştür. Bunlar; (1985:21-24)

• Birinci ölçüt, yabancı dil etkinliklerinde dilsel göstergelerin öğretilip öğretilmeyeceğiyle ve ana dil kullanılıp kullanılmayacağıyla ilgilidir. Eğer ana dile başvurulmayacaksa, yeni öğrenilen yapılar ve sözcükler resim, jest, mimik, film, levha vb. öğelerle öğretilmelidir.

• İkinci ölçüt, dil bilgisinin nasıl öğretilmesiyle ilişkilidir. Bu çerçevede başvurulacak yöntemin şu sorulara yanıt vermesi beklenir. Dilbilgisi kuralları anadilde ya da yabancı dilde ayrıntılı biçimde tümdengelimle mi öğretilmelidir? Ya da ayrıntılı dilbilgisi açıklamaları yerine yoğun sistematik yapısal alıştırmalarla mı öğretilmelidir? Yoksa dilbilgisinden vazgeçerek özgün iletişim durumları oluşturularak mı dil öğretilmelidir?

• Üçüncü ölçüt, yöntem kitaplarında kullanılacak diyalog ve metin seçimiyle ilgilidir. Çünkü ders kitaplarında dil öğretim amacıyla hazırlanmış parçalarla, diğer öğretici parçalar yöntemden yöntemde değişiklik göstermektedir. Örneğin, Dilbilgisi-Çeviri yöntemi ders kitaplarında dini ve hukuki parçalar daha çok yer edinirken, İletişimci Yaklaşımda daha çok güncel yaşamdan örneklerle yer verilmiştir.

• Dördüncü ölçüt, yöntem kitaplarında araç-gereç kullanımı ve bu araç-gereçlerin özgünlüğü, konuların sıralanışı, öğrenci düzeylerine uygunluk, öğrenci ihtiyaçlarını karşılaması gibi tüm özellikler yöntemden yöntemde değişiklik gösterir.

Ülkemizde de yabancı dil eğitimi, her dönem tartışmaların odak noktası olmuştur. Yöntemlerle ilgili tartışmalar, 1982 yılı Ekim ayında Milli Eğitim Bakanlığı ve Avrupa Konseyi'nin ortaklaşa düzenlediği, "Yabancı Dil Öğretim Programları" adlı seminerde Türk ve Avrupalı uzmanlar tarafından şöyle açıklığa kavuşturulmuştur: (Demirel, 1999:37; Demirel, 2004:29).

- Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi,
- Düzvarım Yöntemi, (Direct Method)
- Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi, (Audio-Lingual Method)
- Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı, (Cognitive-Code Approach)
- Doğal Yöntem, (Natural Method)
- İletişimci Yaklaşım, (Communicative Approach)
- Seçmeli Yöntem (Eclectic Method)

Yabancı dil Fransızca öğretimi alan yazınında da benzer bir sınıflandırma Henri Besse tarafından şöyle yapılmıştır: (Besse, 1985:21-45).

- Doğal Yöntem (La méthode naturelle)
- Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi, (La méthode grammaire-traduction)
- Okuma-Çeviri Yöntemi, (La méthode lecture-traduction)
- Düzvarım Yöntemi, (La méthode directe)
- Kulak-Dil Alışkanlığı, (La méthode audio-orale)
- Görsel-İşitsel Yöntem, (La méthode structro-globale-audio-visuelle, SGAV)
- İletişimci Yöntem, (La méthode communicative)

Claude Germain'nin "Dil Öğretiminin 5000 Yıllık Gelişimi" adlı kitabında yer alan başka bir sınıflama ise şöyledir (Web: 2).

- Geleneksel dil öğretim yöntemleri
  - Dil Bilgisi-Çeviri Yöntemi,
- Reform girişimleri (19. Yüzyılın son çeyreğinde)
  - Düzvarım Yöntemi,
  - Diziler Yöntemi,
- Entegre akımlar (Dilin doğası ve öğretimi üzerine odaklanmış yöntemler)
  - Kulak-Dil Alışkanlığı Yöntemi
  - Görsel-İşitsel Yöntem (SGAV; Structuro-Globale Audio-Visuelle)
- Dilbilimsel Akımlar (Dilin doğası üzerine odaklanmış yöntemler)
  - Durumsal Yöntem,

- İletişimci Yaklaşım,
- Dilbilimsel Akımlar (Dilin öğrenimi üzerine odaklanmış yöntemler)
  - Topluluk Yöntemi,
  - Sessizlik Yöntemi,
  - Doğal Yaklaşım,
  - Fiziksel Tepki Yöntemi,
  - Lazonov'un Telkin Yöntemi,
  - Anlama Odaklı Yaklaşım,

Germain'nin eserinde dilbilimsel akımların etkisiyle ortaya çıkmış ve dilin öğrenimi üzerine odaklanmış olan yöntemler, 1970-1980 arasında Amerika'da yaygın biçimde başvurulan yöntemler arasındadır. Bunlar: (Demirel, 2004:54).

- Lazonov'un Telkin Yöntemi
- Gurran'ın Grupla Dil Öğretimi Yöntemi
- Cattedagno'nun Sessizlik Yöntemi
- Asher'in Fiziksel Tepki Yöntemi

Claude Germain'in sınıflandırmasında "dil öğrenimi üzerine odaklanmış yöntemler" ve Demirel'in (2004) işaret ettiği Amerika'da kullanılan yöntemler, alan yazında daha az bilinen diğer yöntemler olarak kabul edilmektedir. Günümüzde yabancı dil olarak Fransızca öğretiminde de sıklıkla kullanılan ya da alan yazında " yaygın olarak uygulanan" (Şahin ve Acar 2013:59) yöntemlerin ortaya çıkış süreçlerini, dayanakları, amaçları ve diğer özellikleri aşağıdaki çizelgede şöyle gösterilebilir (Çizelge 1).

Çizelge 1. Yabancı Dil Öğretiminde Sıklıkla Kullanılan Yöntemler ve Özellikleri (Günday, 2015:69-70).

Yöntemler	Doğal Y.	Dilbilgisi-Çeviri Y.	Düzvarım Y.	İşitsel-Dilsel Y.	İşitsel-Görsel Y.	İletişimsel Y.	Göreve Dayalı Y.	Eylem Odaklı Y.
Tarihçe	İnsanlık tarihi	17. ve 19. yüzyıllar	1890-1910	1950-1965	1960-1980	1980-2000	1990-	2000-....
Dayanak	Yabancılarla iletişim	Eski dilleri öğretme	Eğitim Bakanlığı Programları 1901-1908	Ordu dil programı 1950	1959-CREDIF	Toplum dilbilim çalışmaları	Toplumsal ve teknolojik ilerlemeler	Serbest dolaşım, OBM
Amaç	Doğal konuşma dili	Eski dillerden çeviri, Tümevarım	Sözlü dili öğrenme, Tümdengelime	Kısa sürede bazı yapıları öğretme, ezber, taklit	Durumlara uygun sözlü dil kullanma	Başkalarıyla iletişimde bulunma	Görev tamamlama	Başkalarıyla ortak eylemler gerçekleştirme
Araç-Gereç		Edebi metinler	Görseller, jest ve mimikler	Edebi metinler, çizimler, ses kasetleri	Diyaloglar, Eğitim amaçlı üretilmiş görsel-ışitsel belgeler	Eğitim amaçlı üretilmiş özgün belgeler	Eğitsel belgeler, multimedya belgeler, projeler	Eğitsel belgeler, multimedya belgeler, projeler,
Öncelikli Etkinlikler	Doğal günlük konuşma	Dilbilgisi çeviri, okuma	Taklit, betimleme, fonetik	Fonetik, ezber, yapı alıştırmaları	Yeniden üretme, canlandırma	Rol oyunları, benzeme	Rol oyunları, görevler	Rol oyunları, görevler, eylemler
Odaklanma	Öğreten, öğrenen	Öğrenci, yöntem	Öğrenci, yöntem	Öğrenci, yöntem	Öğrenci, yöntem, araç-gereç, amaç	Öğrenci, araç-gereç, amaç	Öğrenci, araç-gereç, amaç	Öğrenci, araç-gereç, amaç
Derecelendirme		Sözcük, tümce, metin	Bilinen-bilinmeyen, basit-karmaşık, somut-soyut	Sözcük, tümce yapısı	Karma	Kavramsal, işlevsel, bilişsel, iletişimsel	İşlevsel, bilişsel, görevsel	Bütüncül beceriler, bilişsel, sosyal, eylemsel
Öğretmenin rolü	Aktör	Açıklayan	Buyuran	Alıştırma önderi	Düzenleyici	Rehber	Yönlendirici	Organizatör
Öğrencinin Rolü	Gözlemci	Pasif	Yerine getiren	Tekrarıcı, ezberleyen	Taklitçi, oyuncu	İletişim kuran	Görev tamamlayan	İşbirlikçi
Temel Beceriler	Konuşma	Okuma	Konuşma	Konuşma, sınırlı dinleme	Dinleme, konuşma	Dinleme, konuşma, okuma, yazma	Dinleme, konuşma, okuma, yazma	Dinleme, konuşma, okuma, yazma
Tamamlayıcı Beceriler	Sözcük, fonetik	Dilbilgisi, sözcük	Sözcük, fonetik	Sözcük, yapı, fonetik	Sözcük, fonetik	Dilbilgisi, sözcük, fonetik	Dilbilgisi, sözcük, fonetik	Dilbilgisi, sözcük, fonetik

4. Yabancı Dil Öğretiminde Daha Az Bilinen Diğer (Alternatif) Model ve Yöntemler

Her yöntemin ortaya çıkışı öyküsü ve gelişme süreci vardır. Sözelimi, varlıklı ailelerin çocuklarına daha iyi bir yabancı dil eğitimi vermek için özel öğretmenler ve dadılar tutması, çeşitli nedenlerle ülkeler arasında yaşanan göçler, özel dil okullarının kısa sürede dil öğretmek için geliştirdiği stratejiler, vb. gibi durumlar yeni yeni yaklaşımların ya da yöntemlerin ortaya çıkmasına olanak sağlamıştır. Her birinin içerikleri ve dayanakları farklı olsa da amaçları ortaktır ve her biri o zamana kadar denenmeyen yöntemlerle yabancı dil öğretmeye çalışmıştır. Öte yandan dil öğretiminde yöntemler kadar seçilen teknikler, yaklaşımlar ve materyaller gibi birçok öğe önemlidir. Bu konuda Ergün ve Özdaş (1997), yabancı dil eğitiminde bir dilin en iyi öğretildiği yöntem kadar, öğrencilere uygun yöntemi ve tekniği belirlemenin sürecin amaçlanan biçimde gerçekleşmesine katkı sağladığını söylemişlerdir (1997:123).

Demirel, bu yöntemleri (Lazanov'un, Curran'ın, Gattegno'nun, Asher'in ortaya attığı yöntemleri) "diğer yöntemler" (1999:61), yine aynı yöntemleri Şahin ve Acar "alternatif yöntemler" (2013:68), Günday (2015) aşağıda listelenen yöntemleri daha "az bilinen model yöntemler" (2015:133), Demircan (2005) ise Ortaçağ, Yeniçağ ve Devrim Hareketi dönemlerinde başvurulan yöntemler olarak adlandırmışlardır. Tüm bu yöntemlerin ortaya çıkışında toplumsal olaylar da önemli ölçüde etkili olmuştur. Mirici'nin de (1993) anlattığı gibi, 15. ve 16. yüzyılda Amerika'ya giden Fransız mültecilere yönelik, İngilizce günlük konuşma dilini öğretmeyi amaçlayan alternatif dil öğretim materyali ve yöntemi 1483'te William Caxton tarafından geliştirilmiştir (1993:7). Benzer bir biçimde Howatt'ında (1988) aktardığı gibi, II. Philip ve I. Mary'nin düğün törenleri için İngiltere'ye gelen İspanyollara ihtiyaçlarını karşılayabilecek kadar İngilizce öğretmeyi amaçlayan yöntemin ve materyalin kullanıldığı bilinmektedir (Mirici, 2001:21).

Öte yandan yedi milyarlık nüfusuyla dünyamızda kaç dilin konuşulduğu her zaman gizemini korusa da Amerikan Misyonerler Örgütü'nün (Summer Institute of Linguistics) ve UNESCO'nun verileri bu gizem perdesini biraz da olsa aralamaktadır. Amerikan Misyonerler Örgütü, İncil'i dünyaya 6912 dille tebliğ ettiklerini aktarırken (Piq ve diğ., 2008:69), 2009 Unesco verileri ise dünyamızda yaşayan 6000 dilin (Web: 3) olduğu kabul etmektedir. Bu veriler, yabancı dil(ler)in sadece bir düzine yöntemle öğretilmeyeceğini, küçük çaplı birçok model ve yöntemin kullanılmış olabileceğini göstermektedir.

Ortaçağda, geleneksel yöntemler daha etkin biçimde kullanılırken sonraki süreçlerde, teknolojik ve bilimsel gelişmeler her alanda olduğu gibi yabancı dil eğitiminde de kendini göstermiştir. Demircan (2005) ve Günday (2015) alan yazında sıklıkla kullanılmayan bu model ve alternatif yöntemleri şöyle sıralamışlardır:

- Çeviri Yöntemi (La Méthode Traduction)
- Jacotot Yöntemi (La Méthode Jacotot)
- Akılcı Yöntem (La Méthode Rationelle)
- Özümleme Yöntemi (La Méthode d'Assimilation)
- Sauveur-Heness Yöntemi (La Méthode de Sauveur- Heness)
- Diziler Yöntemi (La Méthode de Séries)
- De Sauzé Yöntemi (La Méthode de Sauzé)
- Berlitz Yöntemi (La Méthode Berlitz)
- Okuma-Çeviri Yöntemi (La Méthode par Lecture-Traduction)
- Örgü Alıştırması (L'exercice Formel)
- Birim Yöntemi (La Méthode de l'Unité)
- Okuma Yöntemi (La Méthode par Lecture)
- Durumsal-Bağlam Yöntemi (La Méthode Situationnelle-Contextuelle)
- Sessiz Yol Yöntemi (La Voie Silencieuse)
- Telkin Yöntemi (Esinlemeli Yöntem: La Suggestion)
- Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (La Méthode par Mouvement)
- Tiyatro Yöntemi (La Méthode Théâtre)
- Grupla/Toplu Dil Öğretim Yöntemi (L'Apprentissage de Langue par Groupe)
- Seçmeli Yöntem (La Méthode Eclectique)

Bu model ve yöntemlerin ortaya çıkmasında toplumsal ve politik olaylar, dilsel benzerlikler, kültürel yaklaşımlar ve öğrenme ihtiyaçları gibi birçok olgunun etkisi vardır. Alan yazın taramasında bu yöntemlerin daha çok Avrupa dillerinin öğretiminde kullanıldığı bilinmektedir. Bunlardan bazılarının temel ilkeleri ve özellikleri şöyledir.

4.1. Çeviri Yöntemi

16. ve 17. yüzyıllarda ortaya çıkan Çeviri Yöntemi, orijinal dini ve edebi metinleri başka bir dile çevirmek amacıyla kullanılmıştır (Günday, 2015:134). Demircan'ında (2005) ifade ettiği gibi bu yöntem, her dönem sıklıkla başvurulan bir öğretim modelidir (2005:150). Geleneksel ya da İki Dilli Yöntem olarak da bilinen Dilbilgisi-Çeviri Yöntemiyle birçok benzerlikleri vardır. Çeviri Yönteminde, "bir dilden diğerine yazı dilinde doğru çeviri yapabilme" (Günday, 2015:134) amaçlanırken, Dilbilgisi-Çeviri Yönteminde dilbilgisi kuralları amaç dilden ana dile ya da ana dilden amaç dile çeviri etkinlikleriyle gerçekleştirilmiştir.

Çeviri Yönteminin uygulanış biçimi kısaca şöyledir: Amaç dilde verilen metin, öğretmen tarafından sözlü bir biçimde örneklerle ana dile çevrilir. Öğrenciler, kuralları ve dilsel yapıları daha iyi anlayabilmek, sözcükleri daha iyi öğrenebilmek için öğretmenin sözlü çevirisini kendi tümcelerine yazıya aktarırlar. Daha sonra öğretmen, öğrencilerin çevirilerini kontrol eder ve karşılaştırır. Eğer varsa dilbilgisi hataları ve yanlış kullanımlar düzeltilir. Gerekirse karşılaştırma sonuçlarına bağlı kalınarak dilbilgisi öğretimi de yapılabilir (Demircan, 2005:150). Çeviri Yöntemi, öğrencilerin yazma ve çeviri etkinliklerinde sıklıkla kullanılabileceği bir modeldir.

4.2. Jacotot Yöntemi

Jacotot, Flaman öğrencilere Fransızca öğretmek için "A Compendious Exposition of The Principles and Practice of Professor Jacotot's Celebrated Systeme of Education" adlı çalışmayı (1830) kaleme almış ve kendi adıyla anılan bu yöntemi alan yazına kazandırmıştır. Bu esere göre dil öğretimi, evrensel eğitim/öğretim felsefesinin bir boyutudur. Demircan (2005), Jacotot'nun sınıfta tek hedef dili kullanılarak dil öğretimini ilk defa

uygulayan kişi olduğunu söylemiştir. Öte yandan Günday (2015) bu yöntemin Doğrudan Yöntemle uyuşmakta olduğunu belirtmiştir (2015:134).

Bu yöntemin temel ilkesi; "Her şey her şeyin içinde-bir şeyi tam iyi öğren ve onun ötekilerle ilişkisini kur." (Demircan, 2005:152) biçiminde açıklanmıştır. Aslında Jacotot, herkesin eşit düzeyde zekâsı olduğunu ve herkesin kendi zekâsını yönetebilecek bilinçte olduğunu öne sürmüştür (Citton, 2013:31).

Jacotot, Fransızca'yı "Aventures de Télémaque" adlı eserle öğretmiştir. İlk derste öğrencilerine, bu eserin "Calipso ne pouvait ..." olarak başlayan ilk tümcesini ezberletmiş, bu yapıyla ilişkili sözcük gruplarını metnin devamından bulmalarını istemiştir. Böylece metnin diğer satırlarında, "Calipso ne pouvait se consoler... / Calipso ne pouvait se consoler du départ d'Ulysse..." biçiminde geçen ifadeleri tekrarlatılarak tümceyi ezberletmiştir (Demircan, 2001:152). Sonuç olarak bu yöntem, bir dilin kurallarını doğrudan doğruya öğretmek yerine, tümce ya da metin içindeki kullanımlarını öğretmeyi, hatta ezberletmeyi amaçlamıştır.

4.3. Akılcı Yöntem

Yabancı dil öğretimine farklı bir biçimde yaklaşan Claude Victor Marcel (1793-1876) dil öğretimini özelliklerine, amacına ve eğitim sistemi içerisindeki yerine göre ele almış (Demircan, 2005:152; Günday, 2015:134-135), temel becerileri dinleme, konuşma, yazma ve okuma olarak belirlemiştir.

Demircan (2005) Marcel'in bu yöntemi, bir çocuğun ana dilini öğrenişinden hareketle biçimlendirdiğini aktarmıştır. Ona göre, öncelikle anlam kavratılır, sonra bu anlamın iletiminde kullanılan dil öğeleri öğretilir. Akılcı Yöntem, çözümlenmeli (parçalara ayırma ve taklit öngören) ve bireşimsel (ilke ve kural uygulama) olmak üzere iki biçimde dil öğretmiştir. Yani bir dili, bir çocuğun ana dilini edinirken kullandığı doğal öğrenme yolu gibi, hem çözümlenmeye hem de bireşime dayanarak öğrenilebileceğini savunmuştur (2005:152). Ayrıca Marcel, çocuklar üzerine yapmış olduğu araştırmalarda sözcüklerin anlamlarının öğrenilmesinin önemine değinmiş ve öğrencilere belirli alanlardan sözcük grupları vererek ezberletmiştir (Mirici, 2001:16).

Marcel, bu yöntemin küçük yaş gruplarında daha etkili olacağını söylemiş ve yöntemle ilgili tüm düşüncelerini "Language as a Means of Mental Culture and International Communication" adlı eserde (1853) toplamıştır.

Akılcı Yöntem, Okumalı Yöntem olarak da bilinir. Bu yöntem, 1929'da Algernon Coleman tarafından hazırlanan Modern Yabancı Dillerin Öğretimi adlı raporda (Coleman Raporu) bilinen temel ilkeler çerçevesinde modern bir öğretim modeli olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca bu raporda, ABD okullarında iki yıl süreyle yabancı dil öğretilmesine rağmen öğrencilerin sadece okuma becerilerini geliştirebildiği sonucuna da varılmıştır. Sonraki süreçlerde Okumalı Yöntem, İngilizce öğretimiyle uğraşan Micheal Philip West'in de katkılarıyla daha da geliştirilmiş bir yöntem haline gelmiştir (Doğan, 2012:158).

4.4. Özümleme Yöntemi

Hindistanlı Prendergast'ın (1806-1886) ana dili öğretimi/öğrenimi dışındaki deneyimlerinden yola çıkarak geliştirdiği bir yöntemdir. Prendergast, dil sınıflarındaki öğrencilerine öncelikle öğretici niteliği yüksek olan az sayıda tümce vererek bu tümcelerde kullanılan sözcükleri en doğal biçimleriyle ezberletmeye çalışmıştır. Daha sonra tümceleri ezberleyen öğrencilerinden tümce içindeki sözcükleri değiştirerek yeni yeni tümceler üretmelerini istemiştir (Demircan, 2005:153). Özümleme Yöntemine başvuran öğretmenler, seçme tümceleri ve yapıları kendi deneyimlerinden, bilgi birikimlerinden yararlanarak hazırlamışlardır. Sözelimi:

<i>Son</i>	<i>maître</i>	<i>lit</i>	<i>le livre</i>	<i>de</i>	<i>ton</i>	<i>ami</i>	<i>dans</i>	<i>notre</i>	<i>classe</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Onun</i>	<i>öğretmeni</i>	<i>okur</i>	<i>kitabı</i>	<i>nın</i>	<i>senin</i>	<i>arkadaşın</i>	<i>içinde</i>	<i>bizim</i>	<i>sınıf</i>

Demircan (2005) numaralarla belirlenen dizilime göre yaklaşık 250 kadar yeni tümcenin oluşturulabileceğinin altını çizmiştir (2005:153). Öte yandan kendine özgü bir ders kitabının olmadığı bu yöntemi Howatt (1984) kısaca şöyle aktarmıştır: "Yaklaşık olarak beş, altı tümce ve yüz kadar sözcüğün ezberlenmesiyle yazılı dile geçişi sağlayan, yeni tümceler üretmeye katkı sağlayan, okuma ve konuşma becerilerini geliştiren bir yöntemdir" (Demircan, 2005:153).

Prendergast (1864), "The Mastery of Languages, or the Art of Speaking Foreign Languages Idiomatically" adlı eserinde bu yöntemin özelliklerini, çocukların dili nasıl anladıklarını ve öğrendiklerini detaylı bir biçimde anlatmıştır.

4.5. Sauveur-Heness Yöntemi

Lambert Sauveur (1826-1907) ve Gottlieb Heness'in (1866-?) alan yazına kazandırdığı bir yöntemdir. Sauver ve Heness bu yöntemle yabancı bir dilin 20 kişilik sınıfa, günde 2 saat, haftada 5 gün, toplam 100 saatlik bir öğretim sürecinde öğretilbileceğini öne sürmüşlerdir. Programın süresini yaklaşık 4,5 ay olarak belirlemişlerdir. Bu yöntem, ilk derslerde sözlü çalışmalara ağırlık verirken sonraki aşamalarda kitapları takip ederek dil öğretirdi. Öte yandan Sauveur, dil sınıflarında ana dili kullanmaz ve dersi soru-cevap tekniğiyle işlerdi. Öğrencilerin yanlışlarını sınıfta düzeltmez, onları kırmadan daha sonraki süreçlerde bu hataları düzeltirdi. Dil sınıflarında beden dilini etkili biçimde kullanan Sauveur ve Heness'in ilk derslerde öğrencilerine öğretmek için seçtiği konular, vücut ve vücudun bölümleriydi. Derslerinde görsellere pek yer vermezlerdi. Anlatımları ve açıklamaları öğrencilerin düzeylerine uygun biçimde yaparlardı (Demircan, 2005:155).

Sauver derslerinde iletişime çok fazla önem vermiş ve yabancı bir dilin doğal ortamda dil öğrenilmesi gerektiğini savunmuştur (Mirici, 2001:17). Aslında bu görüş, bir bireyin ana dilini nasıl öğrendiyse ikinci dili de o biçimde öğrenmesi gerektiğini işaret etmektedir.

1957'de Gaston Mauger'nin "Cours de Langue et de Civilisation Françaises I" adlı eserinin ilk sayfalarında yer alan "Voilà un Portrait" ve "Le Corps" metinleri, Sauveur-Heness Yönteminin ilk derslerde başvurduğu ve vücudu konu alan etkinliklerle benzerlik göstermektedir. Sauveur, 1874'te kaleme aldığı "An Introduction to the Teaching of Living Language without Grammar or Dictionary" adlı yapıtında düşüncelerini ve bu yöntemin ilkelerini detaylı bir biçimde anlatmıştır.

4.6. Diziler Yöntemi

Bireysel dil öğretim yöntemlerinden en önemlisi Diziler Yöntemi, Gouin (1880) tarafından alan yazına kazandırılmıştır. Bu yöntem, Diller (1969) ve Hawkins'e (1981) göre, "oluş sırasına dizilmiş eylemler ve bunların aynı anda sözle anlatımı üzerine kurulmuş" (Demircan, 2005:158) yapılardan oluşmaktadır. Gouin bu

yöntemi çocukların ana dilin nasıl öğrendiklerini gözlemleyerek geliştirmiş ve alan yazına kazandırmıştır (Mirici, 2001:17).

Belirli bir dizin içinde tümceleri ezberleterek dil öğreten Diziler Yöntemi şöyle örneklendirilebilir. Bir öğrencinin proje çalışmasını bilgisayarda yazabilmesi ve öğretmenine verebilmesi için yapması gereken bazı işlem basamakları vardır. Bu basamaklar şöyle sıralanabilir: "Bilgisayarın fişini prize takarım, bilgisayarın güç düğmesine basarım, bilgisayarın açılmasını beklerim, Başlat düğmesine tıklarım, kelime işlemci yazılımını bulurum ve yazılımı tıklarım, çalışmamı yazarım, kaydedirim ve e-postayla öğretmenime gönderirim, ..." Bu söz dizileri, bir olayı anlatmakta ve her tümce arkasından gelecek olan tümceleri çağrıştırarak dilin öğrenilmesini kolaylaştırmaktadır.

Bu yöntemde en küçük metinler, 15-20 tümceden oluşmakta ve bu bütüne "konu" adı verilmektedir. 50 konu ise bir "dizi", birkaç dizi de "genel dizi" adını almıştır. Genel diziler "ev, insan, doğa, bilim ve meslekler" olmak üzere 5 tanedir. Bu dizilerde yaklaşık 50.000 tümce ve 8.000 sözcük bulunmaktadır. Öte yandan bu yöntemde göre bir kimse, günde beş saat çalışarak 6 ayda bir yabancı dili kolaylıkla öğrenebilir. Gouin'e göre bir dizi, çocuğun bir oyunu oynama süresine göre ayarlanmalı, dil etkinliği bu süreye göre düzenlenmelidir (Demircan, 2005:158). Diziler Yöntemi, Dolaysız Yöntem taraftarları tarafından da benimsenen bir yorum olmuştur.

4.7. De Sauzé Yöntemi

Sözlü Yöntemin öncüsü De Sauzé'nin geliştirdiği bu model, ABD'de "Cleveland Planı" olarak da bilinir. Titone (1968), bu yöntemin anadili Fransızca olan Fransızca öğretmenleri tarafından kullanıldığı aktarmıştır. De Sauzé'ye (1929) göre bu yöntemin temel prensipleri şöyledir. Derslerde sadece Fransızca konuşulmalı, ana dilde çeviri yapılmamalı, açıklamalar Fransızca verilmeli, temel dilsel beceriler öğretmen ve öğrenci arasında gerçekleşen diyaloglarla ve gerçek yaşam deneyimleriyle öğretilmelidir. Dilbilgisi de tümevarım yoluyla verilmelidir (Günday, 2015:137).

4.8. Berlitz Yöntemi

1852'de doğan Polonyalı Berlitz, kendi adıyla açtığı okullarda uyguladığı dil öğretim yöntemidir. Berlitz, ilk okulunu 1878'de New York'ta açmış, 1914'e kadar toplam 200 okul açmıştır. Berlitz yöntemi sözlü iletişime daha fazla ağırlık vermekle birlikte, diğer becerilerinde kullanılması gerektiğini söylemiştir. Bireysel ya da az sayıda öğrencinin bulunduğu sınıflarda uygulanan bu yöntemde göre, sınıf içi etkinliklerde anadil kullanılmaz, açıklamalar yapılırken jest, mimik, gerçek nesnelere ya da görsellere başvurulabilir. Berlitz, dil öğretiminde dilsel amaçlardan çok iletişimsel amaçları ön plana koyarak öğrencilerin öğrenmekte olduğu dilde düşünmeleri gerektiğini söylemiştir (Demircan, 2005:161; Günday, 2015:139).

4.9. Okuma-Çeviri Yöntemi

Dilbilgisi-Çeviri Yöntemiyle sıklıkla karıştırılan bir yöntemdir. Fakat bu yöntem, başlangıç düzeyi dil öğretimi etkinliklerinde dilbilgisine yer vermez ve bir öğrencinin bilmediği bir dilde dilbilgisi kurallarını öğrenmesini akılcı kabul etmez. Öğrenci ne kadar seçme ve özgün metinlerle karşılaşır ve öğretmen tarafından da bunların çevirisi yapılırsa dil daha kolay öğrenilir. Ayrıca bu yöntemde göre öğretmen, öğrencilerine okudukları ve çevirisini yaptıkları metinleri sesli biçimde okutarak dilin sesletim özelliklerini de öğretmelidir (Günday, 2015:138).

Bu yöntemde göre, tümce düzeyinde dilbilgisine çok önem verilmez, metinde geçen örnekler üzerinden çok az dilbilgisi açıklaması yapılabilir. Aslında Okuma-Çeviri Yöntemi, Sokrates'in ortaya attığı tümevarım tekniğinin özelliklerini barındıran bir öğretim modelidir.

Okuma-Çeviri Yöntemi, 19. yy'da Marsais tarafından Akıl Yöntemi adıyla anılmış ve Besse (1992) ise bu yöntemin daha çok akademik çalışmalarda kullanıldığını aktarmıştır (Günday, 2015:139).

4.10. Örgü Alıştırması

Bu anlayışta, bir tümceyi oluşturan öğelerin kurduğu yapı, örgü alıştırması olarak kabul edilmiştir. Bu örgüler, belirli kurallar çerçevesinde oluşmuştur. Öncelikle öğretmen öğrencilerine model bir tümce verir. Sonra öğrencilerinden bu tümcenin sözcüklerini değiştirerek yeni yeni tümceler türetmesini ister (Demircan, 2005:168; Günday, 2015:140). Sözelimi, öğretmen öğrencilerine "Yarın pazara gideceğim" model tümcesini verir. Öğrenciler "pazar" sözcüğünü değiştirerek yeni yeni örgüler oluşturur. "Yarın okula gideceğim, yarın pikniğe gideceğim, vb." Öğretmen bu yapıları ezberlettirinceye kadar tekrar ettirir.

4.11. Birim Yöntemi

19. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan Herbartçı öğretim, 20. yüzyılda yerini ABD'li John Dewey'in görüşlerinden beslenen Birim Yöntemine bırakmıştır. Bu yöntem, dilin güncel yaşamda toplumsal bir iletişim aracı olduğu kabul eder ve öğretimin küme ya da grup görüşmeleriyle gerçekleştirilmesi gerektiğini savunur. Ayrıca dil öğretiminde/öğreniminde tüm öğrencilere aynı tarzda bir öğretim yapılmasından vazgeçilmesini ve bireysel farklılıklara göre öğretim etkinliklerinin hazırlanmasını temel almıştır (Demircan, 2005:140). Yöntemin ortaya çıkmasında 1920'li yıllarda ABD'de Dalton Planı olarak bilinen öğretim çalışmaları etkili olmuştur. Bu plan, bireysel farklılıkların öne çıkarılmasıyla öğrencilerin ilgi duyduğu, beğendiği kümelerde ya da gruplarda yer alarak dil öğrenmelerini sağlamıştır. Bunun sonucunda öğrenciler, hem derse daha çok katılabilmişler, hem de daha çok sorumluluk alarak dilsel becerilerini geliştirebilmişlerdir.

Birim Yöntemi dışında Amerika'da dil öğretiminde kullanılan diğer yöntemler ise sırasıyla şöyledir. Lazanov'un Telkin Yöntemi, Gurran'ın Grupla Dil Öğretimi Yöntemi, Cattegno'nun Sessizlik Yöntemi, Asher'in Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi (Demirel, 1999:61).

Eğitim-öğretim kurumlarında gerçekleştirilen dil öğretme/öğrenme süreçleri -en iyi yaklaşım, en iyi yöntem ya da en iyi tekniğinde ötesinde- pedagojik ve alan bilgisi yönünden donanımlı bir öğretmenle, derse motive öğrencilerle ve iyi hazırlanmış ders araç-gereçleriyle başarıya ulaşır. Bu nedenle dil öğretimi tüm yönleriyle birlikte bir bütün olarak algılanmalıdır. Bunu yanı sıra dil öğretim süreçlerinde sadece bir yöntemde başvurulmaz ya da sadece bir yöntemin prensiplerine göre dil öğretilmez. Bu durumun sonucu olarak 1970'li yıllardan sonra yeni bir yöntem ortaya çıkmıştır. Alan yazında, "yöntemler karması ya da yöntem zenginliği" (Demirel, 1999:59) diye bilinen Seçmeli Yöntem, her yöntemin iyi yönlerini kullanarak dil öğretmeyi amaçlayan bir yöntem olarak karşımıza çıkmıştır.

Ülkemizde yabancı dil öğretimi konusunda çok ciddi uğraşlar verilmektedir. Zaman zaman eğitim politikalarının da etkisiyle, yabancı dil öğretiminde farklı yollar izlenmektedir. Ancak ilköğretimden başlayarak yükseköğretimin sonuna kadar devam eden süreçte binlerce saat yabancı dil dersi alan öğrenciler ne yazık ki hedeflenen düzeyde yabancı dil becerileri edinemedektedirler. Bu durumun nedenlerinden biri yöntemdir. Bu çalışmada, yabancı dil öğretiminde bilinen ve sıklıkla kullanılan yöntemler yanı sıra daha az bilinen, model ya da alternatif yöntemleri tanıtarak dil öğretimi kuramsal çerçeveyi çeşitlendirmek, dil öğretmenlerine farklı bir bakış açısı kazandırmak amaçlanmıştır. Böylece açıklamalar ve örnekler model alınarak yabancı dil öğretim süreçleri daha aktif ve daha etkili bir biçimde düzenlenebilir. Öte yandan yöntemler her ne kadar davranışçı, bilişsel ve yapılandırmacı kuramlardan beslenseler bile, Şad ve Arıbaş'ın (2008) da belirttiği gibi dil eğitiminde önemli olan dilin nasıl kullanıldığını öğrencileri öğretmek değil, dili öğrenebilmek için kullanmayı öğretmektir (2008:171). Bu bağlamda, yabancı dil öğretim sürecinin bir bütün olarak algılanmasıyla, öğretmenin donanımlı ve öğrencilerin istekli olmasıyla, araç-gereçlerin iyi hazırlanmasıyla, hedeflerin belirlenmesiyle ve en doğru yöntemin seçilmesiyle amaçlandığı gibi gerçekleştirilebilir.

Sonuç

Tarihsel süreçte etkili bir yabancı dil öğretiminin nasıl yapılacağı, bunu yaparken hangi izlemlerin, yaklaşımların ve yöntemlerin izleneceği her zaman tartışma konusu olmuş ve amaçlanan düzeyde yabancı dil öğretimi için birçok kuramsal bilgiye başvurulmuştur. Bu çerçevede ilkçağlardan bu yana yabancı dil öğretiminde birbiriyle zıt ya da iç içe geçen birçok yöntem kullanılmıştır. Tüm bu yöntemler ortaya çıktıkları dönemin sosyal, teknolojik, kültürel ve bilimsel gelişmelerinden beslenerek alan yazına katkılar sağlamıştır. Bu çalışmada temel dil öğretim yöntemleri dışında kalan alternatif, model, az bilinen ya da diğer yöntemler tanıtılmaya çalışılmıştır.

Yabancı dil öğretiminde yöntemlere başvurmadan başarıya ulaşmak imkânsız olduğu gibi tek bir yöntemle yabancı bir dilin öğretilmesinin de mümkün olmadığı görülmektedir. Yöntemler, öğrenme/öğretme etkinliklerinin bir program çerçevesinde planlı ve sistemli bir biçimde yürütülmesini sağlar. Çalışmada yabancı dil öğrencilerinin model yöntemler konusunda daha fazla bilgi sahibi olabilmeleri amaçlanmış ve bu yöntemler ana hatlarıyla açıklanmaya çalışılmıştır. Böylece öğretmenler, temel yöntemler yanı sıra diğer yöntemlere de başvurarak dil öğretim süreçlerini zenginleştirebilecekler ve farklı yöntemler sayesinde daha çok öğrenciye ulaşabileceklerdir. Ayrıca her iki grupta da yer alan benzer içerikli yöntemlere değinilerek kavramsal çerçevelerinin daha iyi anlaşılması amaçlanmıştır.

Alan yazında alternatif ya da az bilinen yöntemler adıyla geçen bu modeller bazen bir okulda, bazen bir yöre ya da bölgede, bazen de tek bir dilin öğretiminde kullanılmıştır. Her ne kadar bilimsel ve tarihsel açıdan eski olsalar bile, değişik tarz ve bağlarla dil öğretmiş olmaları, öğretmenlerin bakış açısını zenginleştirmeleri ve temel yöntemlerle olan benzerlikleri nedeniyle bilinmesi gereken önemli öğelerdir. Model yöntemleri temel yöntemlerden ayıran en önemli özelliklerden biri bireysel öğretim programlarıyla yabancı dil öğretmeyi amaçlaması olmuştur. Model yöntemlerin kullanıldığı dönemlerde öğrenenlerin dilsel gereksinimlerini karşılayacak niteliklerde birçok ders araç-gereci üretilerek dil öğretim süreçleri de desteklenmiştir.

Yabancı dil öğretiminde tüm yöntemleri bilmek, yöntemlerden yeni çıkarımlarda bulunmak ve bunları sınıflarda uygulamak, öğretim etkinliklerini yöntemlere göre planlamak ve düzenlemek hedeflere ulaşmada önemli bir adım olacaktır. Ayrıca yöntemler, öğrenme/öğretme süreçlerinin gerçekleştirilmesinde öğrenci ve öğretmen arasındaki ilişkiyi sağlayan bir araç olarak da kabul edilmektedir. Sonuç olarak yabancı dil öğretiminde başarıya ulaşmanın ilk aşaması yöntem bilgisinden geçer, bunu öğrenenlerin ilgi ve gereksinimleri, etkili materyallerin tasarlanması, öğretmenin bilgi birikimi ve deneyimleri, sosyal çevrenin etkisi gibi etmenlere bağlı olduğu unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

- BESSE, Henri (1985). *Méthodes et pratiques de manuels de langue*, Paris, CREDIF, Didier.
- CANDEMİR, Doğan (2012). *Sistemik yabancı dil öğretim yaklaşımı ve yöntemleri*, İstanbul, Ensar Neşriyat.
- CITTON, Yves (2013). *The Ignorant Schoolmaster: Knowledge and Authority*. Jacques Rancière: Key Concepts, Acumen, pp.25-37, 2010. [Erişim: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00847083>]
- DEMİRCAN, Ömer (2005). *Yabancı dil öğretim yöntemleri*. İstanbul, Der Yayınları.
- DEMİREL, Özcan (1999). *İlköğretim okullarında yabancı dil öğretimi*, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi
- DEMİREL, Özcan (2004). *Yabancı dil öğretimi*. (2. Baskı). Ankara, Pegem Yayınları.
- ERGÜN, Mustafa, ÖZDAŞ Ali (1997). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, İstanbul.
- EURYDICE (2005). *Key Data on Teaching Languages at School in Europe*. Brussels: Eurydice European Unit.
- EURYDICE (2008). *Avrupa'da Okullarda Dil Öğretimi Hakkında Temel Veriler*, 2008 baskısı, Avrupa Komisyonu, Brüksel.
- Erişim: [http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/095TR.pdf] Erişim tarihi: 10.03.2017
- GÜNDAY, Rıfat (2015). *Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar, Yöntemler, Teknikler ve Multimedya Araç ve Materyalleri*, Ankara, Favori Yayınları
- GÜNEŞ, Firdevs (2013). "Türkçe'de Metin Öğretimi Yerine Metinle Öğrenme", *Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Türkçe'nin öğretimi özel sayısı*, Issn:1308-9196, Yıl: 6, Sayı:11
- GÜVEN, Hanife (1995). *Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Eğilimler ve Türkiye'de Fransızca Öğretimi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İzmir.
- HOWATT, Anthony P.R (1984). *A History of English Language Teaching*, O.U.P.
- MİRİCİ, İ. Hakkı (1993). *Teaching Grammar Communicatively with Special Reference to Building Strategies*, Yayınlanmamış Master Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MİRİCİ, İ. Hakkı (2001). *Çocuklarda Yabancı Dil Öğretimi*, Gazi Kitabevi Ticaret Limited Ş. Ankara.
- PIQ .P., SAGART, L., DEHAENE, G., ESTIENNE, C., (2012). *La plus belle histoire du langage*, ISBN 139782020406673, Editions du Seuil.
- ŞAD N., ARIBAŞ S. (2008). "İlköğretim İngilizce öğretmenlerinin çoklu zekâ kuramına dayalı materyal ve etkinlik kullanma düzeyleri (Malatya Örneği)", *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt: 9 Sayı: 15 Bahar 2008 s:169-187
- ŞAHİN Yusuf, ACAR Yasemin (2013). "Yabancı Dil Öğretimi'nde Yaygın Olarak Uygulanan Yöntemler, Editör: Yusuf Şahin, Farklı Boyutlarıyla Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi, Konya, Eğitim Yayınevi.
- Web: 1. Erişim adresi:[www.coe.int]Erişim tarihi: 10.03.2017
- Web: 2. Erişim adresi:[<http://faculty.georgetown.edu/kokorap/studentprojects/methods/methodologies.htm>] Erişim tarihi: 10.03.2017
- Web: 3. Erişim Adresi:[<http://www.un.org/apps/newsFr/storyF.asp?NewsID=18490#.WO3hd4jyiUk>]Erişim tarihi: 10.03.2017